

Nr 77

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående sammanläggning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län till en länsstyrelse, m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Svante Lundkvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

På grundval av förslag som lagts fram av 1961 års storstadsutredning och av en inom inrikesdepartementet tillkallad sakkunnig föreslås i propositionen att överståthållarämbetet och länsstyrelsen i nuvarande Stockholms län den 1 januari 1968 skall föras samman till en länsstyrelse för ett län, bestående av Stockholms stad och nuvarande Stockholms län och kallat Stockholms län.

Vidare framläggs i propositionen förslag till organisation för den nya länsstyrelsen. Denna föreslås skola få en landshövding som chef och en länsdirektör som landshövdingens ställföreträdare. Länsstyrelsen organiseras på fem avdelningar och en länspolischefsexpedition. Fyra av avdelningarna föreslås bli indelade i sektioner enligt i stort sett den metod som hittills har tillämpats för överståthållarämbetet och länsstyrelserna.

Organisationen har anpassats så att den inte skall hindra genomförandet av de förslag som länsförvaltnings- och landskontorsutredningarna vän-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 1 saml. Nr 77*

tas lägga fram. Det nya länets tillkomst föregriper inte heller länsindelningsutredningens kommande förslag om länsindelningen.

Personalorganisationen för den nya länsstyrelsen föreslås omfatta 932 fasta tjänster, vartill kommer tjänster vid naturvårdsenheten.

Lönekostnaderna för länsstyrelsen beräknas till 17 075 000 kr. för tiden den 1 januari—den 30 juni 1968. På omkostnadssidan tas för samma tid upp 1 900 000 kr.

I propositionen redovisas också synpunkter på länsadministrationen i övrigt i det nya länet.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms
slott den 10 mars 1967.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN.

Statsrådet Lundkvist anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *sammanläggning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län till en länsstyrelse, m. m.* och anför.

Inledning

Inom inrikesdepartementet tillkallades den 25 februari 1966 en sakkunnigt med uppgift att — på grundval av de synpunkter som redovisats i 1961 års storstadsutrednings betänkande »Organisations- och samarbetsfrågor i Stockholmsområdet (SOU 1964:56) — vidare utreda frågan om och utarbeta förslag till en gemensam länsadministration för Stockholms stad och län.

Den sakkunnige redovisade i november 1966 sitt uppdrag i »PM angående en gemensam länsadministration för Stockholms stad och län» (Stencil In 1966:7).

I promemorian lämnas bl. a. vissa allmänna synpunkter på frågan om Stockholms stad och Stockholms län som enhet för länsstyrelseverksamheten. Vidare lämnas förslag till organisation för en ny länsstyrelse och framförs vissa synpunkter i fråga om författningsfrågor och rörande övriga länsorgan.

Över promemorian har yttranden avgivits av rikspolisstyrelsen, överbefälhavaren, socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, medicinalstyrelsen — efter hörande av länsläkaren i Stockholms län, förste stadsläkarna i Stockholm och Göteborg och Administrativa läkares förening — väg- och vattenbyggnadsstyrelsen — efter hörande av vägförvaltningen i Stockholms län — byggnadsstyrelsen, kammarkollegiet, statskontoret, kammarrätten, rikskontrollverket, riksskattenämnden, centrala folkbokförings- och uppbörds-

¹ Landssekreteraren Ove Sundelius

nämnden (CFU), riksarkivet — som bifogat yttranden av Stockholms stadsarkiv och landsarkivarien i Uppsala — lantbruksstyrelsen, lantmäteristyrelsen — efter hörande av överlantmätaren i Stockholms län — veterinärstyrelsen, statens jordbruksnämnd, statens naturvårdsnämnd, överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), bostadsstyrelsen, exekutionsväsendets organisationsnämnd, civilförsvarsstyrelsen, statens personalvårdsnämnd, överståthållarämbetet — efter hörande av polischefen i Stockholms polisdistrikt — länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, civilbefälhavaren i östra civilområdet, bilregister-, länsförvaltnings-, landskontors- och fondbyråutredningarna, Stockholms stadskollegium — som bifogat yttranden av vissa nämnder och andra organ inom staden — Stockholms läns landstings förvaltningsutskott, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Statstjänstemännens riksförbund (SR) och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO).

I statsverkspropositionen (bil. 13 s. 19 och 40) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1967/68 beräkna dels till Överståthållarämbetet: Avlöningar resp. Omkostnader förslagsanslag av 9 560 000 kr. resp. 1 000 000 kr., dels till Kostnader för länsstyrelsen i Stockholm m. m. ett förslagsanslag av 34 020 000 kr.

Vid anmälan av dessa frågor anförde jag att remissbehandlingen av den förutnämnda promemorian pågick och att det därför inte hade varit möjligt att ta ställning till förslaget i arbetet med statsverkspropositionen. I avvaktan på att beredningen avslutades togs under överståthållarämbetets anslag preliminärt upp medel endast för ämbetets verksamhet vid oförändrad organisation för tiden den 1 juli — den 31 december 1967. Under anslaget Kostnader för länsstyrelsen i Stockholm m. m. beräknades medel preliminärt för avlöningskostnader för länsstyrelsen i Stockholms län för tiden den 1 juli — den 31 december 1967 och för gemensam länsstyrelse för Stockholms stad och Stockholms län för återstoden av budgetåret. Vidare togs under sistnämnda anslag preliminärt upp medel för kostnader vid inordnande av länsingenjörskontoren i länsstyrelserna.

Chefen för jordbruksdepartementet har den 3 mars 1967 lagt fram förslag om naturvårdens organisation m. m. och därvid förordat att särskilda enheter för naturvård skall inrättas den 1 juli 1967 vid länsstyrelserna och att länsingenjörskontoren samtidigt skall upphöra.

Avtal har den 7 mars 1967 slutits mellan statens avtalsverk och statstjänstemännens huvudorganisationer angående anställnings- och arbetsvillkor m. m. för vissa tjänstemän i den blivande länsstyrelsen fr. o. m. den 1 januari 1968. Avtalet har denna dag överlämnats till riksdagens löne delegation med hemställan om godkännande på riksdagens vägnar.

Jag anhåller nu att få ta upp ifrågakvarande indelnings- och organisationsspörsmål till närmare behandling.

De lagstiftningsfrågor som aktualiseras vid den föreslagna länsindelningsändringen avser jag att anmäla under hösten 1967.

Tidigare överväganden

Frågan om länsindelningen och länsadministrationen i Stockholmsområdet har uppmärksamrats i olika sammanhang alltsedan tillkomsten av 1634 års regeringsform. Under senare år har frågan behandlats av 1959 års länsindelningsutredning i betänkandet »Länsindelningen inom Stockholms- och Göteborgsområdena» (SOU 1961:40). Utredningen, som tillsattes med anledning av 1958 års riksdags uttalande beträffande riksdagens revisorers berättelse över sin år 1957 verkställda granskning av statsverket, föreslog olika alternativ till länsindelning i de båda områdena. I fråga om Stockholmsområdet framhöll utredningen det särskilda förhållandet, att den statliga förvaltningen i Stockholm utövades av överståthållarämbetet, medan förortsområdena tillsammans med områden längre bort bildade ett län. Utredningen ansåg att denna uppdelning av den statliga administrationen hade betydande nackdelar och räknade därför med en länsbildning som också skulle omfatta Stockholms stad. Betänkandet remissbehandlades inte.

Frågan om hur den statliga regionala administrationen i Stockholmsområdet skall anordnas togs senare upp av 1961 års storstadsutredning i dess andra betänkande »Organisations- och samarbetsfrågor i Stockholmsområdet» (SOU 1964:56).

I betänkandet utmönstrades det i utredningens direktiv angivna alternativet att frågan om att sammanföra överståthållarämbetet och länsstyrelsen skulle lösas som ett mera organisatoriskt problem genom att inom den bestående indelningen tillskapa en tillfredsställande regional förvaltning. Utredningen pekade härvid på de förhållanden som hade medfört att Stockholms stads funktionella omfattning blivit vida större än den administrativa. De stora strukturella förändringarna i området, den stora befolkningsökningen i kommunerna omkring Stockholm, den alltmer sammanhängande bebyggelsen i området, trafikförhållandena och behovet av samordnad planering på olika områden hade enligt utredningen medfört att begreppet Storstockholm blivit en påtaglig realitet. Dessa förhållanden gjorde det angeläget att på den statliga sidan ordnades en förvaltning som svarade mot det moderna storstadssamhällets behov, utformning och omfattning. Mot den bakgrunden ansåg utredningen att det inte var realistiskt och rationellt att ha kvar de administrativa gränser mellan staden och länet som gäller för den statliga förvaltningen och att överväga en integrerad statlig regional förvaltning för de båda enheterna. Eftersom den allmänna utvecklingen i Stockholmsområdet såvitt utredningen kunde bedöma torde komma att fortsätta, kunde det inte heller anses innebära

en lösning på sikt att behålla en regional indelning som utvecklingen i viss mån kunde sägas ha löpt ifrån.

Utredningen begränsade därför sina bedömanden till alternativet att göra en indelningsändring och föreslog att en regional enhet med en fullt integrerad organisation skulle tillskapas. För denna enhet använde utredningen beteckningen »län».

När storstadsutredningen stannade för länsindelningensalternativet beaktade den även förhållandena inom den kommunala sektorn. Utredningen framhöll önskvärdheten av en förbättrad samordning inom denna sektor och förordade ett gemensamt landstingsområde för Stockholms stad och Stockholms län. Även mot bakgrunden härav fann utredningen det vara naturligt och riktigt att en statlig administrativ organisation tillskapades för ett sammanslaget län.

Storstadsutredningen begränsade på så sätt sina ställningstaganden till frågan om det nya länets storlek att utredningen endast räknade med att staden och länet i nuvarande utsträckning skulle föras samman. Frågan om yttre delar av Stockholms län skulle föras till annat eller andra län eller om delar av annat eller andra län skulle föras till det gemensamma länet borde bedömas av länsindelningensutredningen.

Redan det förhållandet att förslaget inte gällde Stockholmslänets definitiva omfattning innebar enligt storstadsutredningens mening, att möjligheterna att föreslå en detaljerad organisation för en gemensam länsadministration i viss mån begränsades. Härtill kom att inom de närmaste åren efter det att storstadsutredningen avslutat sitt uppdrag flera utredningar eller förslag som var under prövning kunde påverka frågorna både om uppgifter för den statliga länsadministrationen och om dess uppbyggnad. Främst kunde härvid resultatet av länsförvaltnings- och landskontorsutredningarnas arbete väntas bli av betydelse.

Enligt storstadsutredningens mening kunde några avgörande skäl för en väsentligt annorlunda uppbyggd länsadministration i ett huvudstadslän emellertid inte åberopas. Denna borde i stället så långt möjligt byggas upp efter samma principer som i landet i övrigt.

Utredningen fann dock, att vissa avvikelser kunde bli nödvändiga. Redan det nya verkets storlek — ärendemängd och antalet tjänstemän vid överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län var för sig översteg betydligt vad som förekom vid det stora flertalet länsstyrelser — motiverade en vidgad organisation. Den nya länsmyndighetens arbetsuppgifter kunde dessutom förutses bli i viss mån särpräglade som följd av länets struktur.

Till en början kunde länschefen förutsättas få arbetsuppgifter av delvis annan karaktär än de övriga länschefernas. Uppenbarligen skulle den omständigheten att länet omfattade huvudstaden medföra vissa göromål utan motsvarighet i andra län. Även de länschefsuppgifter som svarade mot lands-

hövdingarnas göromål i de övriga länen skulle emellertid i huvudstadslänet med dess expansiva karaktär — utbyggnads- och samordningsfrågorna i Storstockholm, skärgårds- och fritidsfrågor etc. — föra med sig att länschefens verksamhet blev förhållandevis mer omfattande och utåtriktad. Detta skulle minska möjligheterna för honom att ägna sig åt den inre lednings- och samordningsverksamheten i den stora myndigheten. Av den anledningen ansåg utredningen att en tjänst som souschef borde inrättas, vilken i viss mån skulle motsvara underståthållaren hos överståthållarämbetet.

Vidare syntes en avdelnings- och sektionsindelning som avvek från länsstyrelsernas normala uppbyggnad vara motiverad med hänsyn till de särskilda förhållandena. Utredningen föreslog att den nya länsstyrelsen skulle få fyra avdelningar, var och en indelad i sektioner på ett sätt som gjorde att två avdelningar motsvarade landskansliet och två landskontoret vid en normal länsstyrelse. Dock var det enligt utredningen tänkbart, att det vid en sammanslagning av två så stora myndigheter som det här var fråga om efter en närmare analys av bl. a. ärendemängden kunde visa sig motiverat att ändra och utöka organisationen. Det syntes sålunda inte osannolikt att prövningsnämndsarbetets omfattning kunde motivera att den av utredningen förutsatta prövningsnämndssektionen bröts ut till en självständig avdelning.

Utredningen skisserade också ärendefördelningen mellan avdelningarna och sektionerna. Härvid erinrade utredningen om att den i annat sammanhang framhållit vikten av att länsorganen var så rustade att risker för fördröjningar i gransknings- samt fastställelse- och andra beslutsåtgärder inte uppkom. Frågor som sammanhängde med samhällsplanering och annan bebyggelse utgjorde endast ett exempel på arbetsområden som fordrade en ordentlig personalstyrka och motsvarande förhållanden förelåg inom andra grenar av den nya myndighetens arbetsområde. Fastän utredningen inte tog närmare ställning till den personella uppbyggnaden ansåg utredningen sig dock böra framhålla betydelsen av att personaluppsättningen hos den nya myndigheten från början blev sådan, att myndigheten kunde arbeta effektivt.

Till sist framhöll utredningen att det syntes naturligt att den nya myndigheten kallades »länsstyrelse», eftersom den skulle ha samma arbetsuppgifter som länsstyrelserna i de övriga länen. Hänsynen till författningstekniska m. fl. synpunkter talade också för detta namn. Utredningen lämnade också förslag på tjänstetitlar för länschefen, souschefen och avdelningscheferna i den nya myndigheten samt framhöll att titlarna på övriga tjänstemän så långt möjligt borde anslutas till vad som gällde för länsstyrelserna.

Yttranden över storstadsutredningens betänkande avgavs av arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), bostadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, rikspolisstyrel-

sen, riksarkivet, statskontoret, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län, landskontorsutredningen, länsförvaltningsutredningen, länsindelningsutredningen, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), TCO, SACO, handelskammaren i Stockholm, Storstockholms planeringsnämnd, Stockholms förorters samarbetsnämnd samt Socialdemokratiska aktionsgruppen Storstockholm — en stad. Överståthållarämbetet bifogade yttrande av Stockholms stadsfullmäktige, länsstyrelsen i Stockholms län yttranden av landstingets förvaltningsutskott och alla kommuner i länet utom en och övriga länsstyrelser yttranden av resp. landstings förvaltningsutskott. Flera av remissinstanserna bifogade yttranden av underställda myndigheter.

I flera remissyttranden underströks storstadsutredningens uttalande om behovet av en förbättrad samordning i Storstockholmsområdet i fråga om den statliga förvaltningens organisation. *Bostadsstyrelsen* framhöll att det inte minst från planeringssynpunkt var en uppenbar olägenhet med vissa av de administrativa gränserna inom den naturliga enhet som Storstockholm utgör. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* betonade att huvudstaden och länet måste betraktas som integrerande delar i fråga om trafikleder och transportförhållanden och måste behandlas som en enhet. *Byggnadsstyrelsen* anslöt sig till storstadsutredningens uttalande, att huvudstadsområdets expansion i fråga om bebyggelse, trafikanläggningar och alla slags funktionella samband hade lett till att den administrativa indelningen mer och mer förlorat sin tidigare reella betydelse. Liknande synpunkter framfördes av *länsförvaltningsutredningen*, som framhöll att det inom samhällsplaneringen i vidsträckt betydelse behövdes ett större geografiskt förvaltningsområde, för att de många för Storstockholmsområdet gemensamma frågorna skulle kunna tas om hand på länsplanet av administrativa organ, vilkas behörighet inte var begränsad till Stockholms stad och Stockholms län var för sig.

Överståthållarämbetet framhöll, att den administrativa indelningen i Stockholmsområdet sedan lång tid varit i hög grad orationell. Stockholms stad hade kommit att bilda kärna i ett större sammanhängande tätortsområde. Denna utveckling hade inte kunnat undgå att sätta spår i den statliga förvaltningen, där samordningen på många områden redan hade hunnit långt. Uppenbarligen måste denna utveckling fortsätta så, att en fullständig samordning av den statliga administrationen kom till stånd på det regionala planet. Den enda rationella lösningen var enligt ämbetet en indelningsändring som sammanförde staden och länet.

I likhet med överståthållarämbetet fann *länsstyrelsen i Stockholms län* det naturligt, att sammanväxandet av Stockholms län och Stockholms stad ledde till ett gemensamt Storstockholms län. De avgörande samordnings-

problemen i Storstockholm låg emellertid enligt länsstyrelsens uppfattning mer på det centrala och interkommunala planet än på den statliga regionalförvaltningens område.

Även *Stockholms läns landstings förvaltningsutskott, Storstockholms-delegationen, Storstockholms planeringsnämnd, SAF, TCO, SACO* och *Svenska stadsförbundet* instämde i utredningens synpunkter på samordningsproblemen.

Av de *kommuner i Stockholms län*, som yttrade sig över betänkandet, instämde det stora flertalet i utredningens synpunkter. Endast två avstyrkte helt att överståthållarämbetet och länsstyrelsen skulle föras samman. Övriga remissinstanser som yttrade sig i denna fråga tillstyrkte med ett undantag förslaget.

I fråga om tidpunkten för indelningsändringen framhöll *byggnadsstyrelsen*, att tiden syntes vara mogen att lägga samman de båda administrativa enheterna till ett län enligt utredningens förslag. Styrelsen erinrade bl. a. om kraven på länsarkitekterna i fråga om bl. a. insatser beträffande översiktlig planering och naturvård. Organisatoriskt skulle utredningens förslag medföra att länsarkitektkontoret fick överta de granskningsuppgifter som hittills hade utförts av personal från styrelsens planbyrå i fråga om överståthållarämbetets verksamhetsområde. Det stora flertalet *övriga remissinstanser* som berörde frågan om tidpunkten för sammanläggningen förutsatte att den borde anstå till dess utredningarna om länsförvaltningen och länsindelningen hade slutförts. Denna uppfattning redovisades av bl. a. *länsförvaltnings-, länsindelnings- och landskontorsutredningarna. Överståthållarämbetet* hade emellertid en annan mening och betonade att utredningarna var så omfattande och avsåg problem av sådan art, att det kunde beräknas ta lång tid innan de ledde till förverkligade reformer. Med hänsyn härtill och då samordningsfrågorna måste anses som särskilt trängande fann ämbetet det angeläget att förslaget behandlades utan att resultatet av övriga utredningar avvaktades. De organisatoriska frågor som en sammanslagning av de båda länsmyndigheterna innebar torde i ringa omfattning påverkas av om länsindelningen ändrades så att delar av det sammanlagda länsområdet fördes till angränsande län eller att sådana län till större eller mindre del fördes till Storstockholmsområdet. Ämbetet kunde inte heller finna, att de undersökningar som pågick för att bilda ett s. k. storlandsting skulle påverkas negativt av en samordning av den statliga administrationen. Tvärtom skulle en sådan samordning sannolikt vara till gagn för de kommunala samarbetssträvandena.

Nuvarande länsadministration i Stockholmsområdet

För överståthållarämbetet gäller instruktion den 13 november 1964 (nr 766, ändrad senast 1966: 653) och för länsstyrelsen instruktion den 30 maj 1958 (omtryckt 1964: 765, ändrad senast 1966: 652).

Chef för överståthållarämbetet är överståthållaren, som har underståthållaren som ställföreträdare. För länsstyrelsen är landshövdingen chef. Någon motsvarighet till underståthållaren finns inte på länsstyrelsen.

I fråga om organisationen på avdelningar och sektioner m. m. råder vissa skillnader mellan de båda verken.

Överståthållarämbetet består av tre avdelningar, första och andra kansliavdelningen samt skatteavdelningen. Chef för vardera kansliavdelningen är en kanslidirektör och för skatteavdelningen skattedirektören. Första kansliavdelningen är indelad i en allmän sektion, en socialsektion och en överexekutorssektion och andra kansliavdelningen i en allmän sektion, en utlänningssektion, en trafiksektion, en civilförsvarssektion och en allmän beredskapssektion. De två sista är gemensamma för ämbetet och länsstyrelsen. Skatteavdelningen är indelad i en kameralsektion, en taxeringssektion, en uppbördssektion och en datasektion. Till kameralsektionen hör prövningsnämndens kansli. Taxeringssektionen är uppdelad på ett revisionskontor, ett bolagstaxeringskontor, tre lokala taxeringskontor och ett varuskattekontor. Dessutom finns på sektionen ett kontor för kupongskatteärenden (kupongskattekontor).

Länsstyrelsen består av två avdelningar, landskansliet och landskontoret, samt en länspolischefsexpedition. Landssekreteraren är chef för landskansliet, landskamreraren för landskontoret och länspolischefen för expeditionen. De är var för sin arbetsenhet landshövdingens ställföreträdare. Landskansliet är indelat i en allmän sektion, en planeringssektion och en socialsektion och landskontoret i en kameralsektion, en taxeringssektion, en uppbördssektion och en datasektion. Till kameralsektionen hör prövningsnämndens kansli och till taxeringssektionen ett varuskattekontor.

Under överståthållarämbetet lyder, i de avseenden och i den omfattning som närmare anges i instruktionen och andra särskilda föreskrifter, polismyndigheten, kronofogdemyndigheten, den lokala skattemyndigheten, civilförsvarschefen i Stockholms civilförsvarsområde och andra tjänstemän som hör till civilförsvaret i området. På sätt som anges i särskilda författningar är i länet cheferna för de lokala skattemyndigheterna, polischeferna, utmätningmännen, civilförsvarscheferna och övriga tjänstemän som hör till exekutionsväsendet, polisväsendet och civilförsvaret underställda länsstyrelsen.

I fråga om myndigheternas allmänna uppgifter gäller i stort sett samma bestämmelser i instruktionerna. Länsstyrelsen har emellertid särskilt ålagts bl. a. att följa verksamheten inom de s. k. länsorganen och hos andra statliga myndigheter i länet med arbetsuppgifter, som berör frågor vilka hör till länsstyrelsens ämbetsbefattning. Den skall också verka för att den statliga verksamheten inom länsstyrelsens kompetensområde i möjligaste mån samordnas.

Vissa skillnader i fråga om särskilda uppgifter finns mellan de båda myn-

digheterna enligt instruktionerna och författningar av olika slag. Överståthållarämbetet är sålunda å ena sidan handläggande myndighet i flera grupper av ärenden som i landet i övrigt handläggs av polismyndigheterna, men å andra sidan har polismyndigheten och trafiknämnden i Stockholm uppgifter som i landet i övrigt handläggs på länsstyrelsernas landskanslier. Även på skatteavdelningen förekommer vissa säruppgifter. Sålunda har en del uppgifter av »rikskaraktär» lagts till överståthållarämbetet eller något organ som utses av ämbetet.

I fråga om ärendenas fördelning mellan de olika avdelningarna kan överståthållarämbetets båda kansliavdelningar i stort sett sägas motsvara landskansliet i länet, under det att skatteavdelningen motsvarar landskontoret. Vissa olikheter råder emellertid. De hänger i stort sett samman med att arbetsenheter inom de båda verken eller underlydande organ benämns olika eller med tidigare antydda skillnader i fråga om särskilda uppgifter. Dessutom handläggs inom överståthållarämbetets kansliavdelningar ärenden angående medelsförvaltning, bevakning av statsverkets fordringar samt upphandling av en av dessa avdelningar såvitt avser deras verksamhetsområde och av skatteavdelningen såvitt avser dess verksamhetsområde. Inom länsstyrelsen handläggs sådana frågor på landskontoret.

Länspolischefens expedition saknar motsvarighet på överståthållarämbetet. I fråga om polisuppgifterna i Stockholms stad gäller särskilda föreskrifter i polisinstruktionen den 3 december 1965 (nr 686). Enligt dessa har de uppgifter som enligt 37 och 38 §§ polisinstruktionen ankommer på länsstyrelsen tillagts polischefen i Stockholms polisdistrikt. Denne skall fortlöpande hålla överståthållaren underrättad om polisväsendets tillstånd i distriktet, om polisuppgifter av väsentlig vikt som förestår och om händelser som kan fordra större polisaktioner eller föranleda extraordinär verksamhet från polisens sida. Likaså stadgas i polisinstruktionen att vissa bestämmelser om län och länsstyrelse i 50 och 51 §§ samma instruktion i fråga om bl. a. Stockholms polisdistrikt i stället skall avse distriktet och polischefen och att polischefen i Stockholm äger tillsätta vissa polistjänster, som i länet tillsätts av länsstyrelsen.

Mellan överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län råder alltså den skillnaden att ärenden som har samband med polisens operativa uppgifter samt rekryteringen och utbildningen av polispersonal i Stockholm ankommer på polischefen och i länet på länsstyrelsen. Fastän överståthållarämbetet och länsstyrelsen båda är högsta polismyndigheter för sina verksamhetsområden handläggs vissa viktiga polisärenden i Stockholm endast undantagsvis inom överståthållarämbetet.

I fråga om den inre organisationen har olika särorgan för vissa uppgifter kommit till vid sidan av sektionsindelningen eller inom densamma i de båda verken och tjänstetitlarna för tjänstemän med i stort sett samma arbetsuppgifter är ibland olika.

Även lönesättningen för tjänstemän med i stort sett samma arbetsuppgifter på de båda verken visar en del skiljaktigheter.

I fråga om *länsadministrationen i övrigt* i Stockholms stad och län gäller, att för staden och länet finns gemensam bostadsnämnd, lantbruksnämnd, skolnämnd, skogsvårdsstyrelse och länsarbetsnämnd samt gemensamt hus-hållningssällskap.

Inom åtskilliga statliga regionala verksamhetsområden finns emellertid vid sidan av överståthållarämbetet och länsstyrelsen fortfarande särskilda regionala organ för staden och länet. För dessa förekommer olika organisationsformer. I fråga om de uppgifter som i länet handhas av vägförvaltning, länsingenjör och länsarkitekt utövas sålunda »länsfunktionen» för Stockholms stad av vederbörande centrala verk (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i fråga om vägförvaltnings- och länsingenjörsuppgifter) eller av expertis som det centrala verket (byggnadsstyrelsen i fråga om länsarkitektuppgifter) ställer till överståthållarämbetets förfogande. I andra fall har länsmyndighet för Stockholms län (överlantmätaren) i vissa avseenden ålagts uppgifter som har anknytning till Stockholms stad. Ibland ingår i kommunal tjänstemans (förste stadsläkaren, förste stadsveterinären) eller nämnds (nykterhetsnämnden) åligganden att för stadens del utöva sådana uppgifter av »länsexpert-» eller »länsorgankaraktär» som på länssidan utövas av statliga organ. Vidare förekommer att annat län tillsammans med Stockholms stad och län utgör verksamhetsområde för regionalt organ (t. ex. beträffande länsingenjörs- och socialvårdskonsulentorganisationerna).

Den sakkunniges förslag

Allmänna synpunkter

Den sakkunnige erinrar om att olägenheterna av att Stockholms stad och Stockholms län utgör två enheter för statlig regional förvaltning har påtalats i olika sammanhang. Inom skilda områden av denna verksamhet har också under senare år tillkommit för staden och länet gemensamma organ av »läns-karaktär». Även inom den kommunala sektorn har åtskilliga frågor och frågekomplex visat sig vara av den art, att skilda samarbetsformer för olika stora områden över Stockholms stads gräns prövas eller övervägs för att säkra enhetlighet i beslut om och genomförande av sådana åtgärder som är föranledda av intressegemenskapen inom storstadsområdet även i mycket vid bemärkelse. Härvid märks främst stadens och lands-tingets beslut att gå samman i en sekundärkommun med arbetsnamnet storlandsting. I denna sammanläggningsfråga återstår ännu för den s. k. storlandstingskommittén ett omfattande utredningsarbete beträffande bl. a. arbetsuppgifter för den nya sekundärkommunen samt frågor om lagstiftning och lagändringar av betydande omfattning och kvalificerad svårighetsgrad. Redan arten av de arbetsuppgifter för storlandstinget som för-

ordats eller angivits skola vidare utredas — sjukvård, kollektiv trafik, regionplanering, översiktlig planering för vatten- och avloppssystem, andra landstingskommunala uppgifter än sjukvård, bostadsförsörjning samt omfattningen och inriktningen av uppgifter på skolväsendets område — ger en uppfattning om hur angeläget man på kommunalt håll bedömer behovet av samordning mellan Stockholms stad och län.

I promemorian påpekas att storlandstinget vid oförändrad länsindelning skulle komma att motsvaras av två statliga myndigheter med länsstyrelseuppgifter, en anordning som saknar motsvarighet i landet i övrigt och som måste betecknas som icke rationell när det gäller huvudstaden och det hastigt expanderande länet omkring densamma. Redan under nuvarande förhållanden, då Stockholms stad står utanför landsting och då åtskilliga av de uppgifter som planeras bli överförda till storlandstinget fortfarande ankommer på ett stort antal primärkommuner som sökt olika samarbetsformer, medför emellertid uppdelningen av de statliga regionala uppgifterna på två myndigheter inom länsstyrelsesektorn betydande olägenheter både för de primärkommunala och regionala myndigheterna och för allmänheten.

Den sakkunnige framhåller att det för allmänheten måste vara förvirrande och svårförståeligt att vara hänvisad till olika länsmyndigheter beroende på om bosättning skett eller rörelse bedrivs på den ena eller andra sidan av den stadsgräns som också utgör länsgräns och som skär igenom ett storstadsområde där bebyggelsen är i stort sett sammanhängande. Kontakter mellan allmänheten och överståthållarämbetet eller länsstyrelsen förekommer i ett stort antal registrerings- eller tillståndsärenden av olika slag. Kontakter kan också föranledas av att de båda myndigheterna har tillsyn över kommunal verksamhet eller av att de har uppgifter inom förvaltningsrättskipningen. Det förekommer enligt vad den sakkunnige inhämtat ofta att allmänheten i ärenden som rör Stockholms län vänder sig till överståthållarämbetet och vice versa.

Olägenheterna och svårigheterna för de båda myndigheterna anges av den sakkunnige främst hänga samman med uppgifterna på samhällsplaneringens område. Efter hand som den allmänna utvecklingen har medfört att lösningar av Stockholms frågor har sökts utanför stadens gränser eller har påverkat planeringen där, har verksamheten inom samhällsplaneringens område hos både överståthållarämbetet och länsstyrelsen i viss mån fått en särprägel. Ämbetet har sålunda i viktiga hänseenden förlorat kontakten med planeringsfrågor, t. ex. i fråga om bostadsförsörjning och fritidsplanering, trots att dessa frågor är av väsentlig betydelse för Stockholm och invånarna där. Å andra sidan binds planeringen i länet på olika sätt av beslut och åtgärder som fattas eller vidtas för staden, t. ex. i fråga om planeringen för trafikleder.

Som förut nämnts har överståthållarämbetet och länsstyrelsen en gemen-

sam civilförvarssektion och en gemensam allmän beredskapssektion. Även om denna ordning, som innebär att nämnda sektioner har en tvåhövdad ledning, bedöms vara den bästa möjliga samordningsformen för särskilda fall, anser den sakkunnige att den är mindre lämplig från organisatorisk synpunkt för samordningen i stort. I civilförvarshänseende lyder sålunda de kommuner som tillhör Stockholms civilförvarsområde under överståthållarämbetet men i fråga om det civila försvaret i övrigt, t. ex. den kommunala beredskapen, under länsstyrelsen.

Den sakkunnige framhåller att följderna av splittringen på det regionala statliga planet kan bli bristande överskådlighet och samordning i fråga om verksamheten på samhällsplaneringens område. Riskerna härför kan enligt den sakkunnige motverkas om verksamheten får *en* huvudman i ifrågavarande region, där det med hänsyn till den pågående utvecklingen är särskilt angeläget att garantier för samordning finns. Likaså elimineras risken för oenhetlig praxis inom länsstyrelseverksamheten om ärenden som till sin typ är likartade handläggs av *en* myndighet i området. En sammanslagning skulle, som också storstadsutredningen framhöll, ligga väl i linje med de sammanslagningar eller utvidgningar av det geografiska verksamhetsområdet som ägt rum i Stockholmsregionen i fråga om länsnämnder och andra länsorgan. De kommunala samordningssträvandena skulle dessutom kunna understödjas bättre på regional statlig nivå.

Den sakkunnige erinrar om att storstadsutredningen ansåg att man borde avvakta förslag från pågående utredningar beträffande länsadministrationens territoriella avgränsning, arbetsuppgifter och uppbyggnad samt kompetensfördelningen mellan olika länsorgan inbördes, innan beslut fattades om att sammanföra överståthållarämbetet och länsstyrelsen. På så sätt skulle bedömandena beträffande länsförvaltningen kunna göras i ett sammanhang för landet i dess helhet. I detta avseende påpekar den sakkunnige att de av storstadsutredningen åsyftade utredningarna — länsförvaltnings-, länsindelnings- och landskontorsutredningarna — ännu pågår. Deras förslag kan väntas komma att gå ut på omfattande, komplicerade samt kostnads- och tidskrävande reformer och föranleda mycken diskussion och möjligen även vissa följdutredningar. Genomförande torde kunna ske tidigast med tillämpning från den 1 januari 1971. Denna tidpunkt utgör också riktpunkt för tillskapandet av storlandstinget.

Med hänsyn till att de nämnda reformerna kan väntas bli genomförda tidigast om fyra år bör det enligt den sakkunnige övervägas att snarast möjligt genomföra sammanslagningen av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län. Vid det samråd som den sakkunnige haft med länsindelningsutredningen har framkommit, att dess bedömanden i fråga om ändring av det nuvarande Stockholms läns yttre gränser ej påverkas om överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län förs samman till en myndighet för ett län.

Den sakkunnige framhåller att befolkningsunderlaget — och som en följd därav även antalet ärenden att handlägga för en länsmyndighet — i ett sådant län blir betydande. Befolkningen i Stockholm uppgick vid årsskiftet 1965/66 till knappt 790 000 personer och i Stockholms län till knappt 600 000 personer. Befolkningsökningen på länssidan utgjorde under år 1965 ca 30 000 personer. De förändringar i fråga om det nya länets ytterområden som kan bli aktuella i samband med en riksomfattande länsindelningsreform skulle knappast medföra några väsentliga ändringar i befolkningsunderlaget. Organisationen för den myndighet, som skulle bildas vid ett sammanförande av Stockholms stad och Stockholms län med länets nuvarande gränser mot andra län, skulle med all sannolikhet inte heller i väsentlig mån påverkas av sådana gränsändringar. Sker en sammanslagning på bas av nuvarande förhållanden, kan de ändringar i organisationen som fordras vid en senare ändrad länsindelning genomföras på samma gång och på samma sätt som för andra länsstyrelser.

Vid samråd med länsförvaltnings- och landskontorsutredningarna har den sakkunnige inhämtat att inte heller genomförandet av dessa utredningars förslag anses komma att försvåras, om för en ny länsmyndighet beslutas en organisation, som bygger på nuvarande organisationsform för länsstyrelserna men som samtidigt byggs upp så, att eventuella utbrytningar av arbetsenheter på landskontorssidan kan ske. Om en sådan organisation beslutas, kan på samma sätt som i fråga om länsindelningen en reform av länsförvaltningen i det nya Stockholmslänet utan olägenhet genomföras på i stort sett samma sätt och samtidigt som för landet i övrigt.

Organisation för den nya länsstyrelsen

Den sakkunnige framhåller att den sammanslagning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län som föreslås får ses som en första etapp på vägen mot en framtida riksomfattande ändring av områdena och formerna för länsadministrationen. Övervägande skäl talar för att denna etapplösning genomförs så snart som möjligt. Det främsta skälet härför är behovet att skapa förutsättningar för en bättre regional samordning inom den statliga förvaltningen. Härtill kommer att man vid genomförande av etappvisa organisationsförändringar bör undvika alltför nära tidsavstånd mellan de olika etapperna.

Med anledning härav föreslås att sammanslagningen av de båda myndigheterna genomförs vid årsskiftet 1967/68.

V e r k s a m h e t s o m r å d e t för den nya länsmyndigheten bör enligt förslaget utgöras av de båda områden — Stockholms stad och Stockholms län — som nu utgör verksamhetsområden för de båda myndigheter som skall slås samman, eftersom varje annan lösning uppenbarligen skulle föregripa länsindelningsutredningens förslag.

Vidare bör enligt den sakkunnige — som också storstadsutredningen

föreslog — de båda områdena föras samman till ett *län*, alltså till en länsbildning av den typ som det nuvarande Stockholms län och de övriga länen utgör.

I fråga om det nya länets namn diskuteras i promemorian olika alternativ, nämligen Storstockholms län, Stockholms stad och län samt Stockholms län. Mot det första namnet anförs att Storstockholm i det primärkommunala arbetet är vedertagen beteckning på ett område inom vilket Stockholms stad och många men inte alla länets kommuner samarbetar och att det är mindre lämpligt att välja ett länsnamn som särskilt utpekar en del av länet. Naturligast vore att ge det nya länet namnet Stockholms län. En del skäl kan emellertid anföras för namnet Stockholms stad och län. Sammanläggningen avser sålunda två självständiga enheter av länskaraktär, och som en övergångsform kan det finnas anledning att välja ett helt nytt namn. Det kan också möjligen väntas att länsindelningsutredningen kommer att ta ställning till hur namnfrågorna slutligt bör lösas. Namnet Stockholms stad och län föreslås därför som ett övergångsvis använt namn.

Stockholm förutsätts bli residensstad i det nya länet.

Som en följd av vad nyss anförts föreslår den sakkunnige att den nya länsmyndigheten får namnet länsstyrelsen i Stockholms stad och län.

I promemorian diskuteras också *länschefens tjänstetitel*. Eftersom beteckningarna län och länsstyrelse föreslagits och eftersom — som vidare framgår i det följande — en modifierad länsstyrelseorganisation föreslås anses övervägande skäl tala för att en tjänst som landshövding finns i det nya länet liksom i andra län. Då emellertid tjänstetiteln överståthållare har gammal hävd i huvudstaden och då till överståthållartjänsten sedan gammalt är knutna åtskilliga uppdrag och göromål av olika slag, förordar den sakkunnige att i blivande instruktion föreskrivs att landshövdingen i Stockholms stad och län skall vara överståthållare i Stockholm.

Det förslag rörande *organisationen i stort* för den nya länsstyrelsen som den sakkunnige lägger fram bygger på länsstyrelsernas nuvarande organisation. Emellertid framhålls att uppgifterna (ärendemängden) för den nya myndigheten blir så omfattande att denna organisationsmall måste modifieras. Härvid måste också beaktas att storleken av den personal som blir sysselsatt hos den nya länsstyrelsen blir utan motsvarighet på andra håll inom länsstyrelserna och att en så stor personal på en länsstyrelse ej torde ha förutsetts, när länsstyrelseorganisationen fastställdes i början av 1950-talet.

Den sakkunnige framhåller att storstadsutredningens organisationsskiss mött åtskilliga erinringar i fråga om antalet avdelningar, som har ansetts böra ökas, samt i fråga om sektionindelningen och sektionernas avdelningstillhörighet. Med hänsyn härtill och till vad som under utredningsarbetet har inhämtats beträffande länsförvaltnings- och landskontorsutredningarnas överväganden förordar den sakkunnige att särskilda avdelningar in-

rättas för planerings- och beredskapsuppgifterna samt för kamerala och allmänna uppgifter. Inom den del av den nya länsstyrelsen, som inte kommer att beröras av en framtida utbrytning av arbetsuppgifter från länsstyrelserna, tillkommer — förutom nämnda nya avdelningar — länspolischefens expedition. För de uppgifter som kan tänkas bli föremål för förslag om utbrytning föreslås tre särskilda avdelningar, en för prövningsnämndsarbetet, en för taxeringsarbetet samt en för uppbörds- och dataarbetet.

Avdelningarna föreslås bli indelade på sektioner (motsvarande) enligt följande.

Allmänna avdelningen: Överexekutorssektion, allmän sektion, socialsektion.

Planeringsavdelningen: Utredningsenhet, plan- och byggnadssektion, naturvårdsenhet, väg- och trafiksektion.

Beredskapsavdelningen: Civilförsvarssektion, allmän beredskapssektion.

Kameralavdelningen: Kamarsektion, personal- och organisationssektion.

Prövningsnämndsavdelningen: Ingen sektions- eller motsvarande indelning.

Taxeringsavdelningen: Sex taxeringskontor, taxeringsassistentgrupp, revisions-, varuskatte- och kupongskattekontor.

Uppbörds- och dataavdelning: Uppbördssektion, datasektion.

Den sakkunnige lämnar också förslag till fördelning av ärenden mellan sektionerna. Förslaget grundas i största möjliga utsträckning på den diarieplan som gäller för länsstyrelserna. Detta förhållande liksom valet av organisationsform i allmänhet medför att förändringarna i fråga om ärendenas fördelning mellan avdelningar och sektioner och beträffande organisationen i stort blir mer märkbara vid jämförelse med överståthållarämbetets organisation än vid en jämförelse med den nuvarande länsstyrelsens organisation.

I fråga om organisationen av länsstyrelsens ledning, framhåller den sakkunnige, pekade redan storstadsutredningen på att länschefen i ett huvudstadslän får i viss mån särpräglade arbetsuppgifter i förhållande till andra landshövdingars. I likhet med utredningen anser den sakkunnige att en tjänst som souschef bör inrättas. Han framhåller att fördelningen av de ledande funktionerna mellan landshövdingen och souschefen samt frågan i vilka avseenden beslutanderätt skall ankomma på souschefen i första hand får bero av vad som bestäms härom i arbetsordning eller eljest inom den nya länsstyrelsen. Om souschefstjänsten emellertid skall få den karaktär av »landshövding för den inre verksamheten» som är det främsta skälet för dess inrättande, bör souschefen så långt möjligt inte bindas vid andra beslutsfunktioner i löpande ärenden än sådana som har samband med den inre ledningen av styrelsen och som landshövdingen inte förbehåller sig att avgöra. Det förutsätts alltså att länsstyrelsen i stor utsträckning

¹ Militärassistenten förutsätts bli placerad på avdelningen

kommer att begagna sig av den möjlighet att ge beslutanderätt åt avdelningscheferna som finns redan enligt gällande länsstyrelseinstruktion. Om sousechefens arbetsuppgifter utformas så får han också ställning som biträdande landshövding eller vice landshövding. Med hänsyn till att den nuvarande underståthållartjänsten enligt uppgift finns inskriven i olika donationsbrev eller stiftelseurkunder av annat slag föreslår den sakkunnige att det övervägs att, på motsvarande sätt som i fråga om titeln överståthållare, i instruktion skriva in tjänstetiteln underståthållare.

Den sakkunnige avvisar tanken att för den nya länsstyrelsen inrätta två sousechefstjänster. Han framhåller dock att det finns möjlighet att tilldela en av avdelningscheferna uppgiften att svara för den lokalmässiga samordningen i byggnad, där avdelning placeras utan att landshövding eller sousechef har sina tjänstelokaler där.

Avdelningscheferna vid den nya länsstyrelsen förutsätts få samma ställning och uppgifter som landssekreterarna och landskamrerarna i länen i övrigt, nämligen att i princip direkt under länsstyrelsens ledning ha ansvaret för och ledningen av verksamheten vid sina resp. avdelningar. Med hänsyn till den avsevärda mängden ärenden och den stora personalen föreslås för några av avdelningarna tjänster som biträdande avdelningschef. Den sakkunnige anser också att möjligheterna att delegera beslutanderätt från avdelnings- till sektionschef bör utnyttjas i stor utsträckning.

Den sakkunnige grundar sina förslag om fördelning av ärendena på avdelningar och sektioner på nuvarande diarieplaner och arbetsordningar för överståthållarämbetet och länsstyrelsen. I denna del hänvisas till promemorian. Endast några för vissa avdelningar och sektioner särskilda frågor skall beröras här.

Vid både överståthållarämbetet och länsstyrelserna förs enligt föreskrift i passkungörelsen passregister. Dessa torde bli överflödiga när överföringen av det centrala registret till ADB-behandling om några år nått så långt, att kontroll av tidigare passinnehav kan göras centralt. Den sakkunnige föreslår att den nya länsstyrelsen i avvaktan härpå skall föra de båda hitillsvarande registren vart för sig. Även skäl som har samband med tillgången på lämpliga tjänstelokaler talar för detta. Det bedöms dessutom mindre rationellt att med stor arbetsinsats åstadkomma ett sammanslaget register när en omläggning av verksamheten är så nära förestående.

Den föreslagna sektionsindelningen på *allmänna avdelningen* innebär, att överståthållarämbetets utlänningssektion inte får någon motsvarighet i den nya organisationen. Den sakkunnige framhåller att sektionen är den till arbetsvolym och personalantal minsta på kansliavdelningarna och att ökningen av arbetsmängden vid en sammanslagning inte blir så stor att en särskild sektion är motiverad.

Den sakkunnige föreslår att på *planeringsavdelningen* skall inrättas en väg- och trafiksektion. På sektionen skall handläggas vissa ärenden som

f. n. handhas dels inom överståthållarämbetet på första kansliavdelningens allmänna sektion och på andra kansliavdelningens trafiksektion, dels på länsstyrelsens planeringssektion. Sektionen saknar motsvarighet på länsstyrelserna i övrigt.

Med hänsyn till vägärendenas samband med planeringsfrågorna diskuteras i promemorian att föra dem till plan- och byggnadssektionen. Då de emellertid har närmare samband med vägtrafiken i allmänhet föreslås att de skall hänföras till trafiksektionen. Den sakkunnige framhåller att det får ankomma på berörda sektionschefer och på avdelningschefen att tillse att erforderlig samordning i sådana ärenden sker mellan plan- och byggnadssektionen och väg- och trafiksektionen.

Med hänsyn till önskvärdheten att samordna frågor som gäller planeringsverksamhet har den sakkunnige övervägt om ärenden angående exempelvis byggande av ålderdomshem, vissa hälsovårdsmål och vattenvårdsärenden bör föras över från allmänna avdelningens socialsektion till planeringsavdelningens plan- och byggnadssektion. Alla experter som samverkar med länsstyrelsen och i sin verksamhet har anknytning till samhällsplaneringen skulle på så sätt få endast en avdelning på länsstyrelsen att samarbeta med. Den sakkunnige anser emellertid att dessa frågor bör lösas i ett sammanhang för alla länsstyrelser varför länsförvaltningsutredningens förslag bör avvaktas.

Den sakkunnige erinrar också om att bilregistreringen håller på att utredas och att förslag om genomgripande reformer kan förutses. Möjligen kan som ett resultat av dessa förslag fordonsregistreringen vid länsstyrelserna komma att upphöra i början av 1970-talet. Den sakkunnige föreslår därför liksom i fråga om passregistren att de båda bilregister som nu förs vid överståthållarämbetet resp. länsstyrelsen t. v. hålls åtskilda. Arbetsmängden vid vart och ett av registren torde vara större än vid andra bilregister i landet och om de sammanförs uppkommer lokalsvårigheter och andra svårbedömda problem både handläggnings- och hanteringsmässigt. Om registren förs åtskilda förutsätts att den nya länsstyrelsen skall arbeta med både A- och B-nummerserierna. Den sakkunnige anser emellertid att omregistrering mellan de båda registren på grund av flyttning t. ex. från Stockholm till annan ort i det nya länet inte skall behöva ske, vilket medför en minskning av arbetsvolymen.

I promemorian diskuteras också hur *planeringsrådet* i det nya länet skall sammansättas. I Stockholms län består rådet — liksom i övriga län — av nio ledamöter. Fyra av dem är utsedda av Kungl. Maj:t och de övriga fem av landstinget. I län där landstingsfria städer ingår utses tre av de fem kommunalvalda ledamöterna av landstinget och två av staden. För Stockholm finns f. n. inte något planeringsråd. Med hänsyn till den stora befolkningen i det nya länet och till de särskilt omfattande och svårbedömbare samhällsplaneringsproblemen där föreslår den sakkunnige att an-

talet kommunalvalda ledamöter i planeringsrådet i länet skall vara något större än i länen i övrigt. Landstinget och staden föreslås skola utse fyra ledamöter var, och Kungl. Maj:t som hittills i Stockholms län fyra.

Länspolischefens expedition föreslås med oförändrade uppgifter bli överflyttad från den nuvarande länsstyrelsen i Stockholms län. Någon ändring i uppgiftsfördelning och ställning mellan polischefen i Stockholms polisdistrikt och länspolischefen föreslås inte.

Den sakkunnige erinrar om att redan storstadsutredningen föreslog inrättande av en *personalsektion* och att utredningen anförde härom.

I ett verk med den storlek det här blir fråga om torde det föreligga ett särskilt uttalat behov av en samlad överblick över samtliga enheters personal exempelvis i samband med förslag till personalstater, frågor angående omflyttning av personal för utjämning av mera långvariga ojämnheter i arbetsbelastningen, utnyttjandet av vakanta tjänster m. m. Härtill kommer att en betryggande beredning av personalärenden ställer krav på goda insikter i det stora komplex av författningar och föreskrifter, som reglerar lönetekniska frågor och spörsmål i övrigt beträffande personalens anställningsvillkor. Det minsta totala behovet av sådan expertis uppkommer, om den samlas i en gemensam enhet.

I personalfunktionen ingår åtskilliga rent rutinemässiga göromål, t. ex. registrering av vissa data om personalens tjänstgöringsförhållanden. Dyliga göromål torde fullgöras mest effektivt om de samlas i en enhet. Därigenom torde det vara möjligt att uppnå erforderliga arbetsmängder för specialisering och eventuellt mekanisering. Ett på detta sätt koncentrerat system för beredning av och service i personalfrågor kräver klara och säkra interna kommunikationer.

Rationaliseringsfrågor inom myndigheterna uppmärksammas bl. a. genom att en eller flera tjänstemän utsetts att såsom organisationsföredragande vid sidan av vanliga arbetsuppgifter ägna sig åt sådana frågor. Löpande torde bland dessa frågor aktualiseras spörsmål rörande lokalplanering, lokaldisposition, kontorsutrustning och andra kontorstekniska hjälpmedel, gemensamma serviceanordningar och kontorsrutiner m. m. För lösningen av problem av denna art fordras icke sällan mer eller mindre omfattande utredningar. Det kan ifrågasättas om det icke vid en länsmyndighet för Stockholm och Stockholms län finns tillräckligt arbetsunderlag av nämnd karaktär för att heltidssysselsätta befattningshavare för biträde åt vederbörande organisationsföredragande med placering i personalsektionen.

Den sakkunnige förordar med hänsyn till den nya länsstyrelsens storlek att storstadsutredningens förslag i detta avseende genomförs. Till arbetsuppgifter för den föreslagna personal- och organisationssektionen hänför den sakkunnige också frågor som har samband med introduktion och utbildning av länsstyrelsens personal. För rationaliseringsfrågorna föreslås särskilda tjänstemän som skall ersätta de nuvarande organisationsföredragandena.

Den föreslagna *prövningsnämndsavdelningen*, som är ny i förhållande till storstadsutredningens organisationsskiss, föreslås skola handlägga de

ärenden som nu behandlas på överståthållarämbetets och länsstyrelsens prövningsnämndskanslier.

Med hänsyn till det betydande antalet prövningsnämndsmål vid de båda myndigheterna anser den sakkunnige att en tjänst som chefsdomare och fem domartjänster bör inrättas. Detta innebär en ökning med två domartjänster i förhållande till nuläget.

För den nya länsstyrelsens *taxeringsavdelning* föreslås sex taxeringskontor. Den sakkunnige förordar att grunderna för fördelning mellan dem av ärenden i taxeringsverksamheten skall bestämmas av länsstyrelsen. Denna bör också själv besluta om fördelningen av verksamheten mellan kontoren skall ske efter funktionella eller geografiska grunder.

Personal- och anslagsberäkningar

Den sakkunniges promemoria innehåller i två bilagor — till vilka jag får hänvisa — ett förslag till fullständig personaluppsättning för den nya länsstyrelsen. Vid personalberäkningen har de uppgifter angående den nuvarande personalens fördelning som överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län lämnat i sina anslagsframställningar för budgetåret 1967/68 tagits som utgångspunkt. Dessutom har från personal hos de båda myndigheterna inhämtats uppgifter om uppskattad tidsåtgång för olika arbetsuppgifter. Med ledning av dessa uppgifter och vad i övrigt inhämtats har den sakkunnige beräknat antalet tjänster hos den nya länsstyrelsen och inplacerat dessa på de olika arbetsenheterna. Diariestatistik har också genomgått och i flera fall lagts till grund för personalberäkningarna.

Vid beräkningen av personalbehovet har den huvudprincipen tillämpats, att tjänsterna vid de båda myndigheterna förts samman till de enheter i den nya organisationen till vilka de enligt uppgifter om tjänstemännens huvudsakliga sysselsättning hör. Dessutom har de personalökningar beaktats, som överståthållarämbetet föreslagit i fråga om taxeringsorganisationens utbyggnad och som grundar sig på 1963 års riksdags principbeslut härom (prop. 1963: 99). Vidare har förutsatts, att uppbörds- och datasektionerna blir utbyggda med den personal som har tagits upp i centrala folkbokförings- och uppbördsnämndens förslag till anslagsberäkningar för budgetåret 1967/68. Den sakkunnige utgår också från att den regionala naturvårdsorganisationen byggs ut i enlighet med statskontorets utredning om omorganisation av naturvårdsverksamheten. De förändringar som kan följa av prövningen av de båda verkens anslagsframställningar för budgetåret 1967/68 har den sakkunnige däremot inte beaktat vid personalberäkningarna.

Totalt omfattar förslaget 1 003 tjänster, vartill kommer tillfällig arbetskraft (ca 200 årsarbetskrafter).

Lokalfrågor

Den sakkunnige framhåller att den nya länsstyrelsens storlek jämte önskvärdheten att sammanslagningen sker så snart som möjligt har nödvän-

diggjort lokalplanering med i första hand de lokaltillgångar som disponeras f. n. Samråd har härvid ägt rum med byggnadsstyrelsen.

En utgångspunkt för lokalplaneringen har varit, att den nya länsstyrelsen så långt möjligt måste samlas på två håll på så sätt att den nuvarande länsstyrelsens lokaler i kvarteret Björnen används för huvuddelarna av allmänna, planerings-, beredskaps- och kamerala avdelningarna samt läns-polischefens expedition och att skattehuset disponeras för prövningsnämnds-, taxerings- samt uppbörds- och dataavdelningarna. Om så sker blir en eventuell framtida utbrytning av de tre sistnämnda avdelningarna möjlig att genomföra utan större lokalmässiga olägenheter.

För att skattehuset skall kunna disponeras på föreslaget sätt fordras emellertid att de kontorslokaler, som där disponeras av andra myndigheter än överståthållarämbetet, friställs för den nya länsstyrelsen och att dessa myndigheter får lokaler på annat håll. Den sakkunnige upplyser att för en av dessa myndigheter, kronofogdemyndigheten i Stockholm, undersökningar om nya lokaler pågår under medverkan av myndigheten själv och byggnadsstyrelsen, som också utfäst sig att medverka till en lösning av de övriga lokalfrågor som har samband med den nya länsstyrelsens tillkomst.

Synpunkter beträffande övriga länsorgan

Den sakkunnige framhåller att — som tidigare angetts — vissa statliga regionala organ av »nämndkaraktär» förut vid olika tillfällen har förts samman till gemensamma organ för staden och länet och att sammanläggningen av Stockholms stad och län till ett län med en länsstyrelse får ses som en naturlig följd av denna utveckling. De sammanslagningar som redan har gjorts har främst motiverats av behovet av samordning och enhetlig ledning av olika statliga uppgifter inom samhällsplaneringens område.

Den sakkunnige anser det vara naturligt och följdriktigt att om den föreslagna länsstyrelsen inrättas, den — liksom övriga länsstyrelser — så långt möjligt för varje verksamhetsområde får *ett* expertorgan eller *en* länsmyndighet att samarbeta med. Ett fortsatt sammanförande av de statliga regionala organen förutsätts också bli till fördel för verksamheten inom deras olika kompetensområden.

Från denna utgångspunkt finner den sakkunnige det i första hand önskvärt, att ett länsarkitektkontor och en vägförvaltning inrättas med kompetens över hela det nya länet. Motsvarande sammanläggningar bör emellertid övervägas också i fråga om övriga expertorgan som ännu inte förts samman.

Remissyttrandena

Alla remissinstanser som går in på frågan om behovet av sammanslagning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker sammanslagningen.

Överståthållarämbetet framhåller, att behovet av en samordning av länsförvaltningen inom Stockholms-regionen nu allmänt vitsordas. Att förslag om samordning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen har lagts fram och preciserats först så sent beror inte på att denna samordning skulle vara mindre betydelsefull än andra sammanslagningar som redan har genomförts. Anledningen till eftersläpningen har snarare varit ett motstånd av psykologisk art. Det kan nu anses övervunnet. Avsaknaden av en enhetlig länsadministration är en påtaglig brist med hänsyn både till de statliga intressen som skall tillgodoses och till intresset av att de kommuner som finns inom området har *en* länsmyndighet att ta kontakt med i frågor av interkommunal karaktär. Härtill kommer att den förskjutning som pågår i befolkningshänseende mellan staden och länet gör det angeläget att jämna ut olikheterna i arbetsbelastningen mellan de båda myndigheterna.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller, att det sedan några år är en allmänt omfattad mening att Stockholms län och Stockholms stad bör slås samman till en gemensam länsenhet.

De frågor som hänger samman med samhällsplaneringen behandlas närmare av *Stockholms läns landstings förvaltningsutskott*, som framhåller att Stockholmsregionen under lång tid oavbrutet har utvecklats till en större och alltmer integrerad näringsgeografisk enhet. Denna utveckling fortsätter och regionen växer kvantitativt snabbare än man tidigare har räknat med. Intressegemenskapen blir starkare och de olika delarna därigenom alltmer beroende av varandra. Arbetsmarknadsmässigt, kommunikationstekniskt och i fråga om företagslokalisering, bostadsförsörjning, sjukvård, översiktlig bebyggelseplanering, försörjning med vatten och avlopp, i väsentliga delar undervisning, annan kulturell verksamhet och friluftsliv griper regionens olika delar oupplösligt in i varandra. I det praktiska handlandet har man inom den privata och den offentliga sektorn tvingats att söka anpassa organisation och arbetsformer efter dessa förhållanden. Inom den offentliga sektorn har anpassningen huvudsakligen redan skett på det kommunala området, medan i fråga om statliga organ en viss mindre anpassning till den angivna utvecklingen skett. Denna anpassning — på arbetsmarknadens, bostadsförsörjningens och skolväsendets områden — har otvivelaktigt varit till fördel för verksamheten inom dessa avsnitt. I övrigt råder i fråga om statlig administration i regionen en klyvning, som är otidsenlig och försvårar handläggning av ärenden av betydelse för regionens utveckling och liv. Begreppet samhällsplanering bör i hithörande sammanhang fattas i vidsträckt betydelse och inte enbart som planering i byggnadslagstiftningens mening. All verksamhet inom regionen som rör interkommunal samverkan är att anse som eller innefattar samhällsplanering. Utskottet anser därför i likhet med den sakkunnige att det är önskvärt att garantier erhålls för enhetlighet vid bedömningen av sådana ärenden inom den statliga regionala administrationen. En sådan behandling och samord-

ning av samhällsplaneringsärenden kan inte uppnås, så länge frågor som är gemensamma för regionen handläggs av två länsadministrationer.

Stadskollegiet i Stockholm och *borgarrådsberedningen* konstaterar att stadens myndigheter enhälligt har tillstyrkt förslaget om sammanslagning.

Även *medicinalstyrelsen*, *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, *byggnadsstyrelsen*, *kammarkollegiet*, *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, *lantmäteristyrelsen*, *statens naturvårdsnämnd*, *arbetsmarknadsstyrelsen*, *bostadsstyrelsen* och *länsstyrelsen i Malmöhus län* tillstyrker sammanslagningen, flertalet efter att ha framhållit olägenheterna på samhällsplaneringens område av uppdelningen av staden och länet.

I fråga om polisväsendet framhåller *rikspolisstyrelsen* att de erfarenheter, som numera vunnits, bestyrker att uppenbara möjligheter att åstadkomma en mer funktionell lösning av polisdistriktsindelningen följer av en sammanslagning. Polisverksamheten kan göras betydligt mer effektiv om de helt onaturliga gränserna mitt inne i tätbebyggelsen kan undanröjas.

Överbefälhavaren anför att en gemensam länsadministration är en klar fördel från totalförsvarsynpunkt. Samverkan mellan länsstyrelsen och berörda försvarsområdesbefälhavare underlättas i flera avseenden, samverkansvägarna i fred och krig kommer att sammanfalla och civila försvarsärenden inom Stockholmsregionen kommer att avgöras av en länsmyndighet.

I fråga om de verksamheter som i länsstyrelserna handhas på landskontoren framhåller *landskontorsutredningen*, att åtskilligt står att vinna genom en sammanslagning. Även på skatteområdet innebär nämligen splittringen på två myndigheter allvarliga olägenheter i form av försvårad taxeringskontroll, dubbelarbete m. m. *Riksrevisionsverket* och *exekutionsväsendets organisationsnämnd* anser att en sammanslagning kan medföra betydande fördelar beträffande exempelvis tillsynen över skatteindrivningen. Det är sålunda mycket vanligt, att kronofogdemyndigheter i länet begär handräckning i Stockholm för uttagande av skatter och omvänt.

I fråga om *t i d p u n k t e n* f ö r s a m m a n s l a g n i n g e n förordar 37 av de 40 remissinstanser som berört frågan att denna sker den 1 januari 1968. Till de remissinstanser som uttalar sig för sammanslagning den 1 januari 1968 eller lämnar förslaget härom utan erinran hör *rikspolisstyrelsen*, *medicinalstyrelsen*, *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, *kammarkollegiet*, *statskontoret*, *kammarrätten*, *riksrevisionsverket*, *CFU*, *civilförsvarsstyrelsen*, *överståthållarämbetet*, *Stockholms stadskollegium*, *polischefen i Stockholms polisdistrikt*, *vägförvaltningen* och *överlantmätaren i Stockholms län*, *länsförvaltnings- och landskontorsutredningarna*, *TCO* och *SACO*. I flera fall åberopas att sammanslagningen är så angelägen, att den inte bör anstå eller att den bör genomföras som en etapplösning på väg mot den anordning av länsförvaltningen som kan bli resultatet av länsförvaltnings- och landskontorsutredningarnas arbete.

Överståthållarämbetet framhåller att det är viktigt att sammanslagningen äger rum snarast möjligt med hänsyn till nödvändigheten att minska personalbehovet. Ämbetet anser vidare, att de utredningar som pågår på länsförvaltningens område inte kan vara något hinder för att nu genomföra en länsreform i Stockholmsområdet. Det kan snarare vara en fördel att gå fram i etapper. Den omorganisation som nu föreslås skulle bli ändå mer komplicerad om till det nya länsområdet också skulle läggas områden från andra län. Nu underlättas sammanläggningen och igångsättningen av den nya myndighetens verksamhet av att dennas arbetsuppgifter har direkt motsvarighet hos de nuvarande länsmyndigheterna och av att den nya myndigheten kan förutsättas få personal, som är förtrogen inte bara med arbetsuppgifterna utan också med det lokala verksamhetsområdet. De kommunala synpunkterna är enligt ämbetet av stor betydelse i fråga om tidpunkten för sammanslagningen. Ämbetet framhåller — liksom *Stockholms stadskollegium* — att den nya länsstyrelsen bör vara väl inarbetad när ställning skall tas till författningsmässiga och administrativa frågor i samband med att storlandstinget bildas och gränserna för dess verksamhet dras upp.

Till de remissinstanser som är positiva till sammanslagning vid föreslagna tidpunkt hör också *riksskattenämnden*, som emellertid uttalar någon tveksamhet om möjligheten att på så kort tid hinna med allt nödvändigt förberedelsearbete. Även *en ledamot av statskontoret* har anmält tveksamhet härvidlag.

De tre remissinstanser som uttalat sig för sammanslagning vid en senare tidpunkt än den 1 januari 1968 är länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms läns landstings förvaltningsutskott och SR.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller, att utvecklingen under senare år lett till förbättrade förutsättningar i fråga om samordningen och samplaneringen av de statliga funktionerna inom den naturliga storstadsregion som staden och länet utgör. Länsstyrelsen är i fråga om samhällsplanering, bostadsbyggande, vägplanering etc. redan nu ett naturligt forum för den statliga samordningen med tanke på att regionens expansion i praktiken helt försiggår inom länet. Det finns således förutsättningar för nödvändig statlig regional samordning under några års övergångstid. Ärenden som kräver beslut i både överståthållarämbetet och länsstyrelsen samordnas genom den intima samverkan som etablerats mellan överståthållarämbetet och länsstyrelsen och några nackdelar i det avseendet kan inte påvisas. Länsstyrelsen framhåller i stället flera nackdelar som är förbundna med en forcerad sammanslagning. För det första är det att vänta att både överståthållarämbetets och länsstyrelsens verksamhet efter ett riksdagsbeslut mot slutet av våren 1967 kommer att påverkas av förberedelser för omorganisationen. De stora operativa uppgifterna, samhällsplanering och initiativärenden, skjuts då i bakgrunden vid en tid då intensiva insatser påkallas av länsstyrelsen i

samband med naturvårds- och friluftsplaneringen för regionen, behandlingen på länsplanet av regionplanerevisionen, medverkan vid slutförande av pågående planeringar för kommunsammanläggningar, uppläggning av investerings- och ekonomisk planering, lokaliseringsplanläggning m. m. För det andra har den sakkunnige inte tagit hänsyn till de funktions- och organisationsändringar som kan förutses bli resultatet av länsförvaltnings- och landskontorsutredningarna. Den nyorganiserade gemensamma länsstyrelsen måste därför redan efter några år organiseras om. För det tredje medför en sammanslagning redan den 1 januari 1968 att man inte kan beakta de avvägningar mellan statliga och kommunala funktioner som nu övervägs i samband med utredningen om storlandstinget. För det fjärde efterlyser länsstyrelsen en ordentlig funktionsanalys och organisationsundersökning. För det femte måste den föreslagna sammanläggningen föra med sig åtskilliga lokalmässiga improvisationer, eftersom ett nytt landsstatshus inte kan bli färdigt den 1 januari 1968. Länsstyrelsen förordar därför i princip den 1 juli 1969 som lämplig tidpunkt för sammanslagningen. Med tanke på sommarsemestrarna föreslår länsstyrelsen emellertid att tiden något jämkas, förslagsvis till den 1 oktober 1969. Länsstyrelsen framkastar att det efter ytterligare överväganden kan visa sig praktiskt att genomföra sammanläggningen i etapper så att skattesidan organiseras gemensamt för staden och länet vid en tidigare tidpunkt än hösten 1969.

En ledamot av planeringsrådet i Stockholms län har i särskilt yttrande ifrågasatt om hela sammanläggningen kan genomföras på en gång redan den 1 januari 1968 och ansluter sig hellre till tanken att man med början den 1 januari 1968 etappvis genomför sammanläggningen med syfte att senast den 1 oktober 1969 ha den helt genomförd. — *En annan ledamot av planeringsrådet* anför att sammanslagningen bör ske i ett sammanhang den 1 januari 1968 och åberopar härför att sammanslagning tidigare har skett av bl. a. arbetsnämnden utan större problem.

Samma mening i fråga om tiden för sammanslagningen anför *avdelningscheferna och länspolischefen vid länsstyrelsen i Stockholms län*, vilka reserverat sig mot länsstyrelsens yttrande. De åberopar att en senare sammanlagning med hänsyn till befolkningsökningen i länet måste medföra en avsevärd utbyggnad av länsstyrelsens personal och att enligt den sakkunniges bedömande ett genomförande av länsindelnings-, länsförvaltnings- och landskontorsutredningarnas förslag inte försvåras.

Stockholms läns landstings förvaltningsutskott anför att en enhetlig behandling och samordning av samhällsplaneringsärenden — till den del de ankommer på statliga myndigheter — inte kan nås, så länge frågor som är gemensamma för regionen måste handläggas av två länsmyndigheter. En ändring som svarar mot regionens behov bör ske. Det torde emellertid inte kunna undvikas, att kontakten mellan den nya länsstyrelsen och de kommunala regionala organen inte kan bli lika omedelbar och enkel som i ett

mindre län. Värdet av denna kontakt motiverar att sammanläggningen inte sker tidigare än annan regional samverkan ställer anspråk på och vid sådan tid att en naturlig anpassning till den regionala indelningsändringen på kommunal sida — bildandet av storlandstinget — kan ske. Utskottet föreslår därför att sammanläggningen sker den 1 juli 1969.

SR, som i princip anser att genomförandet bör ske så snart som möjligt, förordar den 1 juli 1968 som lämpligt datum. Som skäl för att välja denna tidpunkt åberopas att en organisationsundersökning av taxeringsverksamheten bedöms böra ske före sammanslagningen.

Den sakkunniges förslag att den nya länsmyndigheten skall organiseras som en länsstyrelse i ett län och att den skall heta länsstyrelse biträds allmänt av de remissinstanser som uttalat sig i denna fråga. I fråga om länets namn råder emellertid delade meningar. Förslaget i promemorian att länet skall heta Stockholms stad och län tillstyrks av bl. a. överståthållarämbetet och Stockholms stadskollegium.

För länsnamnet Stockholms län uttalar sig överbefälhavaren, kammarkollegiet, statskontoret, riksskattenämnden, exekutionsväsendets organisationsnämnd, länsstyrelsen i Stockholms län och Stockholms läns landstings förvaltningsutskott. Kammarkollegiet finner det av den sakkunnige föreslagna namnet otympligt och missvisande och menar att namnet Stockholms län efter en sammanslagning blir mer befogat än f. n., eftersom Stockholms stad kommer att ingå i länet och vara dess residensstad. Liknande skäl anför riksskattenämnden, som finner att möjligheten att förenkla namnet på den nya myndigheten bör tillvaratas. Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att det föreslagna länsnamnet är en förkortning som fullständigt skulle lyda Stockholms stad och Stockholms län. Det måste anses ologiskt att i ett länsnamn inrymma ett kommunalt begrepp. Viktigare är att det vore psykologiskt olyckligt att på detta sätt markera en tudelning av den nya länsenheten i strid mot sammanläggningens huvudsyfte, som är att skapa ett län för den region som staden och länet utgör.

I fråga om länsledningen lämnas den föreslagna dubbleringen av länschefsfunktionen utan erinran av alla remissinstanser som har gått in på organisationen av den nya länsstyrelsen. Statskontoret finner att frågan om en tillfällig förstärkning av den administrativa ledningen — exempelvis genom dubblering av souschefsbefattningen — bör övervägas i samband med förberedelserna för den nya organisationen med hänsyn till verksamhetens omfattning och huvudsakliga fördelning på två skilda lokalenheter. Landskontorsutredningen anser också att lokalspridningen kommer att medföra problem. Emellertid menar utredningen att det knappast finns anledning att av detta eller andra skäl ha två souschefer. I stället kan uppdras åt en av avdelningscheferna att som platschef svara för lokalmässig samordning och att ha tillsyn över viss gemensam personal.

Flertalet remissinstanser lämnar de föreslagna tjänstetitlarna för läns-

chefen och souschefen utan erinran. *Överståthållarämbetet* framhåller att tjänstetiteln överståthållare har gamla och starka traditioner. Om överståthållarämbetet försvinner finns det desto starkare skäl — även praktiska — att låta överståthållarnamnet leva kvar i tjänstetiteln för den nye länschefen. Om länschefen benämns överståthållare bör souschefen ha titeln underståthållare. Även *Stockholms stadskollegium* anser att länschefen bör ha tjänstetiteln överståthållare.

TCO anser däremot att förslaget att bibehålla tjänstetitlarna överståthållare och underståthållare inte är tillräckligt motiverat. *Riksskattenämnden* finner det opraktiskt att behålla en särskild tjänstetitel för en av länscheferna. Även *Stockholms läns landstings förvaltningsutskott* och *länsstyrelsen i Stockholms län* anser att länschefen bör kallas landshövding.

Den föreslagna *avdelningsindelningen* tillstyrks av de remissinstanser som har berört frågan. *Länsförvaltningsutredningen* anför att organisationsförslaget har utarbetats i nära kontakt med utredningen och utformats så att övergång till den nya organisation som utredningen kommer att föreslå kan ske på ett smidigt sätt. *Landskontorsutredningen* vitsordar att förslaget rimmar väl också med dess planer och kan underlätta deras genomförande.

I fråga om ärendefördelningen på de olika avdelningarna framförs vissa synpunkter. Sålunda erinrar *länsstyrelsen i Stockholms län* om att socialsektionen på allmänna avdelningen har väsentliga uppgifter på samhällsplaneringens område, särskilt inom hälsovården men även i fråga om byggande av ålderdomshem. Samordningen underlättas f. n. genom att socialsektionen, planeringssektionen och länsutredardetaljen tillhör samma avdelning och lyder under samma avdelningschef. Den kommer att försvåras om socialsektionens planeringsärenden förs till en avdelning och samhällsplaneringsärendena i övrigt till en annan.

Överståthållarämbetet föreslår att de polisärenden av fredskaraktär som nu handläggs vid andra kansliavdelningen och landskansliets allmänna sektion tillsammans med vissa andra ärenden förs över från allmänna till beredskapsavdelningen. Detta motiveras bl. a. av önskemålet att avlasta allmänna sektionen. Även brandärenden bör enligt ämbetet föras över till beredskapsavdelningen.

Statskontoret anser att den föreslagna kameralavdelningen kan väntas främja samordningsverksamheten inom den nya länsstyrelsen, medverka till en smidig intern administration och ge förutsättningar för en aktivering av bl. a. personal- och rationaliseringsfrågorna. *Överståthållarämbetet* hälsar med tillfredsställelse tillkomsten av en personal- och organisationsenhet. Genom den skapas större möjligheter än tidigare att föra en aktiv och tidsenlig personal- och organisationspolitik, inte minst i fråga om rekrytering och utbildning av personal.

Landskontorsutredningen erinrar om att prövningsnämndens kansli i

länsstyrelseorganisationen är inordnad i kameralsektionen. Med dess egentliga arbetsuppgifter har prövningsnämndsarbetet emellertid inte några egentliga beröringspunkter. Med hänsyn till vikten och omfattningen av prövningsnämndsverksamheten finns all anledning att ha denna organiserad i en avdelning. *Kammarrätten* framhåller att prövningsnämnden och dess kansli måste erhålla helt andra dimensioner än som kommer i fråga inom andra län. Redan med hänsyn härtill ter det sig naturligt att för prövningsnämndsärendena inrättas en särskild avdelning. Detta är också ägnat att stryka under prövningsnämndens särskilda och i förhållande till länsstyrelsen oberoende ställning som rättsvårdande och dömande organ.

Både *statskontoret* och *centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden* tillstyrker att en uppboräds- och dataavdelning bildas.

Den s e k t i o n s i n d e l n i n g som den sakkunnige förordat lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. I en del fall görs emellertid erinringar beträffande sektions sammansättning i fråga om ärendegrupper, handläggningen av ärenden på sektionerna osv. Sålunda framhåller *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* vägårendenas samband med planeringsfrågorna. Enligt den nya organisationen av väg- och vattenbyggnadsverket väntas vägväsendets engagemang i samhällsplaneringsfrågorna öka i betydande omfattning och samarbetet i kontakterna mellan länsstyrelsen och verket bli större än f. n. Det vore därför från verkets synpunkt fördelaktigt om alla de ärenden som berör verket kunde handläggas på samma sektion. Med hänsyn till den vikt styrelsen tillmäter planeringsfrågorna bör det övervägas om inte alla frågor som berör vägväsendet bör föras till plan- och byggnadssektionen. Även *TCO*, *SR* och *vägförvaltningen i Stockholms län* anser att vägårendena har större samband med plan- och byggnadssektionen än med väg- och trafiksektionen.

Landskontorsutredningen anser att prövningsnämnden i det nya länet bör arbeta på fem avdelningar. Antalet ledamöter i nämnden bör vara tjugo med lika många suppleanter.

Antalet taxeringskontor på taxeringsavdelningen motiveras enligt *riksskattenämndens* mening av antalet mål vid de nuvarande prövningsnämnderna. Frågan om lämpligheten att fördela arbetsuppgifterna på de olika kontoren efter funktionell eller annan grund bör närmare utredas. Riksskattenämnden anser emellertid att en funktionell indelning är den mest rationella. Nämnden anser också att det föreslagna revisionskontoret bör uppdelas i fyra revisionskontor med hänsyn till det stora antal tjänstemän som kommer att tjänstgöra där. *SR* har inte något att erinra mot föreslagen indelning på sex taxeringskontor. I fråga om revisionskontoret föreslår också *SR* uppdelning på fyra kontor. *SACO* har samma uppfattning.

Överståthållarämbetet finner den sakkunniges *personalberäkning* realistiskt grundade. Nuvarande personalknapphet och expansionen i området medför i varje fall att överskott på personal inte uppkommer. Or-

ganisationen bör emellertid vara elastisk. Möjligheterna till omdisposition av tjänster inom avdelningarna bör inte begränsas, utan verksledningen bör få möjlighet att utjämna olikheter i arbetsbelastningen.

Storstockholmsdelegationen och *Stockholms läns landstings förvaltningsutskott* betonar angelägenheten av att den nya länsstyrelsen får resurser som är tillräckliga för snabb och rationell handläggning av de många ärenden som blir av betydelse för länet.

Med hänsyn till den pågående befolkningstillväxten anser *SACO* att ett absolut minimum i fråga om personalstyrka erhålls när överståthållarämbetets och länsstyrelsens nuvarande personal på förslaget sätt läggs samman. *TCO* finner det svårt att bedöma personalbehovet men ifrågasätter behovet av så många juristtjänster inom länsstyrelsen. Mot bakgrunden av att drygt 15 % av personalstyrkan utgörs av tillfällig arbetskraft är det också angeläget att avlöningsmedel ställs till förfogande så att fasta anställningsformer erhålls i den utsträckning som fordras för en fast personaluppsättning. *SR* framhåller att organisationens tillstyrkan av förslaget inte innebär att man tagit ställning till frågan om olika personalkategoriernas kvalifikationer på alla punkter tas tillvara på bästa sätt. *SR* förutsätter att dessa frågor ägnas uppmärksamhet under utredningsarbetet inom hela länsadministrationen.

Riksarkivet anser att en tjänst som arkivvårdare måste inrättas.

Statskontoret finner det ändamålsenligt att heltidsanställd personal föreslagits på personal- och organisationssektionen för den interna rationaliseringen. *TCO* anser också att förslaget härom går i rätt riktning men menar att den föreslagna personalen inte kommer att förslå.

Landskontorsutredningen påpekar att förslaget i fråga om personalen på provningsnämndsavdelningen innebär en utökning av den personal som f. n. hos överståthållarämbetet och länsstyrelsen sysselsätts med dömande uppgifter. Med nuvarande årliga måltillströmning motsvarar personaltilldelningen mellan 5 000 och 6 000 mål per ordförande i provningsnämnden. Trots personalökningen blir sålunda arbetsbelastningen stor och antalet ordförande bör därför i varje fall inte vara lägre än som har föreslagits. Samma uppfattning har riksskattenämnden. I fråga om taxeringsavdelningen anser nämnden dels — liksom *SR* — att den tjänst i taxeringsintendentgraden som f. n. finns vid överståthållarämbetets skatteavdelning för bl. a. samordning av åtalsärenden bör behållas i den nya organisationen, dels att ännu en tjänst i samma grad bör inrättas vid bolagstaxeringskontoret och dels att en tjänst som chef för taxeringsassistentgruppen bör inrättas. Också *SACO* anser att det finns behov av en eller flera chefer för taxeringsassistentgruppen.

CFU räknar med att en sammansmältning av de två datasektionerna till en arbetsenhet kommer att minska personalbehovet. Den kalkyl som nämnden

har gjort och som personalberäkningarna grundar sig på är emellertid osäker och erfarenhet saknas ännu helt av datasystemet i stordrift. I fråga om personalbehovet på uppbörssektionen är det också vanskligt att med större exakthet ompröva personalberäkningen. Denna bör därför kunna godtas.

Den föreslagna sammansättningen av planeringsrådet tillstyrks eller lämnas utan erinran av *byggnadsstyrelsen, länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stadskollegium och Stockholms läns landstings förvaltningsutskott*.

Frågan om tjänstelokaler för den nya länsstyrelsen tas upp av en del centrala myndigheter — *CFU, exekutionsväsendets organisationsnämnd och riksarkivet*.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför att lokalsplittringen för länsnämnder och expertförvaltningar är besvärligare än åtskillnaden mellan överståthållarämbetets och länsstyrelsens expeditioner. Även om lokalfrågorna redan nu måste påkalla vissa partiella omflyttningar blir dessa av en annan natur än de som följer vid en sammanslagning. *Landskamreraren i länet* anför i sin reservation mot länsstyrelsens beslut att lokalfrågorna bör kunna lösas på ett godtagbart sätt om förslaget genomförs. Den utflyttning av länsstyrelsens datasektion till skattehuset som redan har beslutats utgör ett starkt skäl för en överflyttning dit av taxerings- och uppbörssektionerna och av prövningsnämndens kansli. Med hänsyn till samarbetet mellan uppbörs- och datasektionerna är det angeläget att de placeras i anslutning till varandra.

I fråga om författningsändringar m. m. framhåller *kammarkollegiet* att en sammanläggning av staden och länet inte kräver någon grundlagsändring med hänsyn till innehållet i 46 § regeringsformen.

Socialstyrelsen förklarar att styrelsen inte systematiskt gått igenom gällande författningar för att undersöka vilka författningsändringar som blir nödvändiga som en konsekvens av sammanslagningen. Det kan emellertid ifrågasättas om inte — utom i kungörelsen den 9 december 1960 (nr 719) om rikets indelning i socialvårdskonsulentdistrikt och i nykterhetsvårdslagens den 27 juli 1954 (nr 579) 3 § — ändring i 56 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 97) fordras. Barnhemsplaner fastställs f. n. särskilt för Stockholms stad och Stockholms län. *Polischefen i Stockholms polisdistrikt* anför att det i och för sig kan vara tilltalande att då ärendefördelningen mellan polismyndigheten i Stockholm och den nya länsstyrelsen övervägs tillämpa samma lösningar som befunnits ändamålsenliga inom länsadministrationen i övrigt. Enhetlighetskravet bör bli bestämmande endast i fall då skälen för den ena eller andra lösningen kan anses någorlunda likvärdiga. *Byggnadsnämnden i Stockholm* erinrar om att överståthållarämbetet enligt gällande ordning utövar tillsyn i fråga om fastighetsregisterväsendet, som

inkluderar namn- och adressfrågor. Länsstyrelserna tar regelmässigt ej befattning med sådana ärenden, varför hela handlägningsproceduren och hithörande författningar bör ses över.

I anslutning till vad den sakkunnige anfört angående län s a d m i n i s t r a t i o n e n i ö v r i g t påpekar *socialstyrelsen* att indelningsändringen inte påverkar socialvårdskonsulentens verksamhet, eftersom första socialvårdskonsulentdistriktet omfattar Stockholms stad samt Stockholms och Uppsala län. I fråga om länsnykterhetsnämndsverksamheten finns för Stockholms stad inte någon länsnykterhetsnämnd. Styrelsen anser att uppdelningen mellan Stockholms stad och län i detta avseende bör bestå. *Medicinalstyrelsen* stryker under att principen att den nya länsstyrelsen för varje verksamhetsområde skall ha *ett* länsorgan eller *en* länsmyndighet att samverka med bör tillämpas också i förhållandet länsläkaren—förste stadsläkaren, mellan vilka i olika sammanhang samarbete förekommer över de regionala gränserna. Det torde knappast erbjuda större svårigheter att inlemma förste stadsläkarens omfattande länsläkaruppgifter i länsläkarorganisationen om vid sammanslagningen organisationen förstärks med statliga tjänstemän. Också *Administrativa läkares förening* och *länsläkaren i Stockholms län* anser att den nyss nämnda principen bör tillämpas i fråga om länsläkarorganisationen. *Veterinärstyrelsen* konstaterar att tillkomsten av den nya länsstyrelsen från veterinäradministrativ synpunkt innebär att förhållandena i det nya länet blir desamma som i andra län. Länsveterinären i det nya länet får en viss ökning i arbetsbördan genom att vissa uppgifter enligt allmänna veterinärinstruktionen och djurskyddslagen, som nu sköts av förste stadsveterinären i Stockholm, kommer till.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller att, om en vägförvaltning inrättas med samma kompetens som i länen i övrigt, detta skulle innebära att det direkta inseendet över väghållningen i Stockholm som f. n. enligt 13 § väglagen handhas av styrelsen skulle gå över till vägförvaltningen. Även om detta skulle medföra vissa fördelar skulle nackdelarna väga tyngre, bl. a. med hänsyn till styrelsens erfarenhet under senare år i fråga om de större städernas trafikledsbyggande. Styrelsen anser dessutom att några andra överväganden f. n. inte erfordras än de som nyligen har företagits i samband med att principbeslut har fattats om väg- och vattenbyggnadsverkets omorganisation. Beslutet förutsätter att det direkta inseendet över det bidragsberättigade väg- och gatunätet i Stockholm skall ligga hos verkets centralförvaltning. *Vägförvaltningen i Stockholms län* har en annan uppfattning och framhåller att trafikproblemen i randkommunerna är alltmer likartade med och av samma svårighetsgrad som de i Stockholm. Behovet av samverkan i trafikledsplaneringen och genomförande i framför allt gränsområdena blir därför alltmer påtagligt. Vägfrågorna i Stockholm bör med hänsyn härtill behandlas på samma sätt som gäller för övriga städer i länet.

Härigenom kan vägförvaltningen inom sitt område bäst fylla sin uppgift som expertorgan till den nya länsstyrelsen.

Byggnadsstyrelsen framhåller att sammanslagningen får som naturlig följd att länsarkitektkontoret i länet övertar de granskningsuppgifter på plan- och byggnadsväsendets område som nu ankommer på personal vid styrelsens planbyrå. Härigenom får länsarkitekten möjligheter att göra aktiva insatser för samordning på den översiktliga planeringens område, och en rättvis, enhetlig och samordnad tillämpning av författningar på byggnadsplaneringens område blir möjlig. Den ökning av arbetsuppgifterna på länsarkitektkontoret som blir följden nödvändiggör emellertid viss personalförstärkning där.

Byggnadsnämnden i Stockholm framhåller i fråga om planärendenas behandling att det nuvarande fastställelse-systemet inom överståthållarämbetet från stadens synpunkt måste bedömas som mycket tillfredsställande. Behandlingen sker snabbt och nära samråd tas då så fordras. Nämnden anser det angeläget att så också kommer att ske i den gemensamma länsadministration som föreslagits. I trafikledsärenden har ett informellt och praktiskt samarbete etablerats med vägförvaltning och länsarkitekt i frågor som kan ha intresse över kommungränserna. Också *Stockholms stads-kollegium* och *andra stadens myndigheter* eller organ betonar vikten av att nuvarande snabba handläggningsformer på den statliga sidan behålls.

Anslagsframställningar för budgetåret 1967/68

Överståthållarämbetet: Avlöningar

Överståthållarämbetet har i sin *anslagsframställning för budgetåret 1967/68* anfört bl. a. följande.

Utvecklingstendenserna inom ämbetets verksamhetsområde kännetecknas av att Stockholms stad alltmer framstår som centrum i en sammanhängande Storstockholmsregion, inom vilken samhällsplaneringen måste ske enhetligt. På den kommunala sidan har insikten härom lett till förslag om ett s. k. storlandsting. Den minskning av folkmängden i Stockholm, som har skett under senare år, har fortsatt också under år 1965, då minskningen uppgick till något mer än 6 000 personer.

Skatteavdelningens arbetsvolym ökar oavbrutet. Delvis beror detta på att nya arbetsuppgifter kommit till, såsom löne- och personalärenden för kronofogdemyndigheten i Stockholm. Vid förstatligandet av uppborndsverket den 1 januari 1967 kommer arbetsuppgifterna för ämbetet att öka ytterligare. Arbetsförhållandena på provningsnämndens kansli och taxeringssektionen är svårbemästrade. Under verksamhetsåret 1965/66 har i förhållande till året innan antalet inkomna besvär ökat med 1 472 och antalet avgjorda besvär med 1 891. En organisationsundersökning är nödvändig för att utreda om och i vilken omfattning personalförstärkingar behövs. Under

anslaget Överståthållarämbetet: Avlöningar har för innevarande budgetår anvisats 15 847 000 kr. Överståthållarämbetet föreslår att anslaget ökas i fråga om kansliavdelningarna med 1 489 000 kr. och i fråga om skatteavdelningen med 3 034 000 kr.

Vidare föreslår CFU en anslagshöjning med 1 165 000 kr. avseende kostnader för datakontoret och uppbördssektionen.

Totalt innebär överståthållarämbetets och CFU:s yrkanden en ökning av personalen med 68 tjänstemän.

	Ökning
<i>A. Kansliavdelningarna</i>	
1. Personalförändringar.....	+ 504 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	+ 19 400
3. Löneomräkning.....	+ 965 400
	+ 1 489 000
<i>B. Skatteavdelningen utom datakontoret</i>	
1. Personalförändringar.....	+ 726 000
2. Löneomräkning inkl. ersättning budgetåret 1966/67 från allmänna pensionsfonden ¹	+ 2 308 000
	+ 3 034 000
<i>C. Datakontoret och uppbördssektionen</i>	
Personalförändringar.....	+ 1 165 000
	+ 5 688 000

A 1. Med hänsyn till det pressade arbetsläget på första avdelningens allmänna sektion föreslås för kamerala arbetsuppgifter arbetskraftsförstärkning med en assessor, en kanslist och tre biträden. En arvodestjänst på allmänna beredskapsdetaljen bör bytas ut mot en inspektörstjänst. På civilförsvarssektionen fordras på grund av ökad arbetsvolym vid förrådsdetaljen ytterligare ett biträde. Medlen för tillfällig personal behöver ökas. Sammanlagt föreligger ett behov av ytterligare medel, som kan räknas om till ca 14 årsarbetskrafter.

B. Administrationen för Stockholms fögderi kommer att läggas på skatteavdelningen. På grund härav är det nödvändigt att förstärka kameralsektionens personal med en kanslist. I övrigt föreslås att skatteavdelningen byggs ut enligt de grunder som i princip har beslutats av 1963 års riksdag (prop. 1963:99). Ämbetet föreslår sålunda att medel beräknas för en kanslist och ett biträde på prövningsnämndens kansli, sju kanslisters och två biträden på revisionskontoret, åtta taxeringsassistenter och sex biträden vid taxeringsassistentgruppen och två kanslisters vid taxeringssektionen i övrigt.

C. CFU föreslår att datakontoret tilldelas en bandregistrator, två föreståndare för bokbinderiexpeditionen och den 1 mars 1968 tre assistenter (operatörer). I fråga om biträdespersonalen föreslår nämnden att den perso-

¹ Ersättning från allmänna pensionsfonden beräknas för budgetåret 1967/68 under anslaget Fögderiorganisationen: Avlöningar.

nal som för budgetåret 1966/67 tagits upp som tillfällig under överståthållar-ämbetets eller länsstyrelsernas avlöningsanslag anställs fast till den del den beräknas bli erforderlig för datakontorets drift. Totalt innebär förslaget en utökning av personalen med fem årsarbetskrafter. För att möta de arbetsökningar som följer av att ämbetets uppbördssektion, i samband med att datareformen genomförs, skall överta vissa arbetsuppgifter, som nu ligger på bl. a. postverkets skatteavdelning i Stockholm, föreslås att sektionen tillförs tre biträden och två årsarbetskrafter tillfällig personal.

I skrivelse den 15 november 1966 har *överståthållarämbetet* lagt fram en utredning om personalbehovet för skatteavdelningen fr. o. m. den 1 januari 1967 och den 1 januari 1968 med anledning av de förändringar i avdelningens arbetsuppgifter som följer av beslutet om uppbördsverkens förstatligande (prop. 1966: 66). Ämbetet anför.

De ändringar i skatteavdelningens arbetsuppgifter som har beslutats i anledning av prop. 1966: 66 är följande. Den lokala skattemyndigheten i Stockholm skall fr. o. m. år 1967 svara för överståthållarämbetets nuvarande uppgifter i fråga om den för riket gemensamma taxeringsnämnden, förvaringen av deklarationer och arbetet med att fastställa pensionsgrundande inkomst och granska arbetsgivaruppgifter. Å andra sidan skall uppgifter som hör till uppbördsverksamheten, nämligen att granska och fördela de inbetalningar som sker över postgirokonto 300, den s. k. kupongkontrollen, den 1 januari 1968 flyttas över från uppbördsverket till överståthållarämbetets datakontor och uppbördssektion. Härvid kommer också det arbete som utförs på postverkets skatteavdelning i Stockholm att flyttas över till ämbetet för att till större delen utföras datamässigt. När denna överflyttning skett avvecklas postens skatteavdelning helt.

I fråga om *taxeringssektionen* föreslås att sektionens personalstyrka den 1 januari 1967 minskas med den personal som f. n. sysslar med ämbetets arbete med den allmänna tilläggspensionens administration. Följande tjänster berörs härav, nämligen en tjänst som byrådirektör i Ae 25, en som byråassistent i Ae 21, 16 tjänster som kansliskrivare, 17 som kontorist och fyra som kontorsbiträde. Ämbetet föreslår dessutom, med hänsyn till att arbetsuppgifterna med förvaring av deklarationerna minskar, att antalet biträdestjänster på sektionen ytterligare reduceras med fyra.

För prövningsnämndens kansli tillkommer vissa nya arbetsuppgifter. Ämbetet anser att en förstärkning av biträdespersonalen på kansliet med en kansliskrivare och ett kontorsbiträde blir nödvändig.

För de arbetsuppgifter, som nu ligger på postens skatteavdelning och som den 1 januari 1968 skall tas över av ämbetets *uppbördssektion*, beräknar ämbetet en personalökning med lägst tolv biträden och dessutom tillfällig biträdespersonal motsvarande tolv årsarbetskrafter. På uppbördsverket sysselsätts f. n. 41 tjänstemän med kupongkontrollen. Då dessa arbetsuppgifter helt eller delvis skall föras över till ämbetets uppbördssektion utgår

ämbetet från att samma personalbehov som nu finns på uppbördsverket kommer att finnas på ämbetets uppbördssektion.

Vissa arbetsuppgifter som hänger samman med skattehusets skötsel har hittills hafts om hand av en tjänsteman på uppbördsverket. Ämbetet anser det lämpligt att efter uppbördsverkets förstatligande ämbetets skatteavdelning svarar för denna skötsel och föreslår att för ändamålet inrättas en tjänst i Ao 21. Skattehusets telefonväxel har hittills betjänats av personal som är anställd hos Stockholms stad och kostnaderna för personalens avlönning har fördelats mellan de olika statliga och kommunala myndigheter som är inrymda i skattehuset. Några telefonisttjänster finns inte upptagna i den personalplan som fr. o. m. den 1 januari 1967 gäller för Stockholms fögderi. Ämbetet anser det därför lämpligast att den personal som behövs för att betjäna telefonväxeln anställs vid skatteavdelningen. Ämbetet föreslår att 15 telefonisttjänster inrättas.

Totalt innebär ämbetets framställning att medelsbehovet för budgetåret 1967/68 minskar med i runt tal 200 000 kr.

Yttrande

I yttrande över överståthållarämbetets framställning om personalökning på uppbördssektionen anför CFU bl. a. Överståthållarämbetet synes vid sina beräkningar ha utgått från att alla berörda arbetsuppgifter vid postens skatteavdelning och uppbördsverket skall föras över till uppbördssektionen omedelbart vid årsskiftet 1967/68. Emellertid kommer uppgifterna i fråga om uppbördsåret 1967 i allt väsentligt att ligga kvar på postens skatteavdelning resp. den lokala skattemyndigheten. Arbetsbelastningen på uppbördssektionen kan alltså beräknas öka successivt och i huvudsak först under andra kvartalet 1968. Uppgiften att länsvis fördela inbetalningarna på postgirokonton 300, som kräver relativt stor personal, avses vidare skola skötas av postverket också sedan ADB-systemet genomförts. Dessutom väntas kupongkontrollen i ADB-systemet bli mindre tidskrävande än f. n. och kommer till stor del att utföras på datakontoret. Arbetet med skatte-reklamationerna kommer att ske på uppbördssektionen då frågan gäller krediteringsfel men eljest liksom hittills hos den lokala skattemyndigheten. Med hänsyn till den stora omorganisation som äger rum finner CFU det vanskligt att nu bedöma personalbehovet hos överståthållarämbetets datakontor och uppbördssektion under första halvåret 1968. CFU anser sig dock inte ha anledning att f. n. gå från sina tidigare beräkningar.

Överståthållarämbetet: Omkostnader

Under anslaget Överståthållarämbetet: Omkostnader har för innevarande år anvisats 1 834 000 kr. Överståthållarämbetet och CFU har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 1 942 000 (+ 108 000) kr.

	Anslag 1966/67	Beräknad ändr. 1967/68
<i>Utgifter</i>		
1. Sjukvård m. m.		
kansliavdelningarna.....	20 000	—
skatteavdelningen.....	30 000	—
2. Reseersättningar		
kansliavdelningarna.....	48 000	+ 45 000
skatteavdelningen.....	9 000	+ 12 000
3. Expenser		
a) bränsle, lyse och vatten		
kansliavdelningarna.....	54 000	—
skatteavdelningen.....	14 000	—
b) viss utrustning för datakontoret.....	197 000	+ 11 000
c) övriga expenser för eget behov		
kansliavdelningarna.....	555 000	+ 148 500
skatteavdelningen.....	889 000	+ 60 000
d) expenser för annat än eget behov		
kansliavdelningarna.....	61 000	+ 1 500
4. Publikationstryck		
kansliavdelningarna.....	3 000	—
skatteavdelningen.....	4 000	—
Summa utgifter.....	1 884 000	+ 278 000
<i>Särskilda uppborädsmedel</i>		
Ersättning från allmänna pensionsfonden.....	50 000	—
Inkomster av serviceverksamheten vid datakontoren.....	—	+ 170 000
Nettoutgift.....	1 834 000	+ 108 000

Länsstyrelserna: Avlöningar

Länsstyrelsen i Stockholms län har i sin anslagsframställning anfört bl. a. följande.

De tre faktorer som styr befolkningsutvecklingen i länet är dels den naturliga folkökningen, dels viss folkminskning inom länets glesbygder och dels den inflyttning som sker till de expansiva delarna av länet från det inre Stockholmsområdet och från olika delar av landet. Folkmängden i länet har sedan länge årligen ökat, främst från mitten av 1950-talet. Från denna tid har länskommunerna svarat för en växande del av bostadsbyggandet i Stockholmsområdet. Beräkningarna i fråga om den framtida folk-mängden i länet visar på en folkmängdsutveckling från 594 769 invånare vid senaste årsskiftet till 823 000 år 1970, 1 048 000 år 1975 och 1 245 000 år 1980.

Bostadsbyggnadsprogrammet för återstoden av 1960-talet innebär att $\frac{3}{4}$ av den beräknade bostadsproduktionen i Storstockholm eller ca 15 000 årslägenheter ligger i länskommunerna. Dessa förhållanden medför bl. a. en betydande befolkningsomflyttning inom Storstockholm. Länetts positiva flyttningssaldo med Stockholms stad var år 1964 12 417 personer. Med

bostads- och samhällsbyggandet i länsdelen följer givetvis en stark aktivitet över hela samhällssektorn. Länsstyrelsen och övriga statliga organ måste vara rustade att ta sin del av uppgifterna i detta expanderande samhälle. Länsstyrelsens arbetsbörda i fråga om samhällsplaneringen särskilt rörande friluftsliv och naturvård betingas av hela storstadsbefolkningens numerär. Arbetsvolymen på alla länsstyrelsens sektioner ökar. På landskansliet ligger ökningen främst på planeringssektionen, medan ökningen inom landskontoret fördelar sig tämligen jämnt över sektionerna.

Av anslaget Länsstyrelserna: Avlöningar bar för innevarande budgetår länsstyrelsen i Stockholms län tilldelats 11 086 000 kr. Länsstyrelsen föreslår att dess andel av anslaget ökas med 4 700 000 kr.

CFU föreslår för länsstyrelsens del en ökning av anslaget med 55 000 kr. Totalt innebär yrkandena en ökning av personalen, inkl. tillfällig personal som inte kan exakt beräknas, med ca 100 tjänstemän.

<i>A. Landskansliet</i>		Ökning
1. Personalförändringar		+ 1 648 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t		+ 10 000
3. Löneomräkning		+ 593 800
		<hr/> + 2 252 000
<i>B. Landskontoret</i>		
1. Personalförändringar		+ 1 561 300
2. Löneomräkning		+ 886 700
		<hr/> + 2 448 000
<i>C. Datakontoret och uppöndssektionen</i>		
1. Personalförändringar		+ 55 000
		<hr/> + 4 755 000

A 1. *Allmänna sektionen.* På grund av att arbetsvolymen ständigt ökar behöver personalen förstärkas. Det har visat sig mycket svårt att med tillgänglig juristpersonal komma upp till den föredragningskapacitet som fordras för att kunna handlägga ärendena inom rimlig tid. Länsstyrelsen föreslår att sektionen tillförs två länsassessorer och två länsnotarier. För handläggning främst av personalärenden föreslås förstärkning med en länsassistent. I övrigt behöver landskanslistpersonalen ökas med tre landskanslister och biträdespersonalen med fem biträden.

Socialsektionen. För att länsstyrelsen skall kunna fullgöra sina instruktionsenliga uppgifter på socialvårds- och hälsovårdsområdet fordras att sektionschefen befrias från en del av sin föredragningskyldighet för att ges möjlighet att leda förhör och besluta i vissa ärenden enligt nykterhetsvårdslagen. Länsstyrelsen föreslår att sektionen förstärks med en länsassessor och en landskanslist och vidare att länsläkarexpeditionen tillförs ett biträde.

Planeringssektionen. Ökningen av arbetsbelastningen och tillkomsten av nya arbetsuppgifter i fråga om bl. a. naturvården kräver en omfattande upp- rustning i personellt hänseende. Länsstyrelsen föreslår att sektionen till- delas ytterligare två länsassessorer, en länsnotarie, en länsassistent, en landskanslist och sex biträden. Bilregistret behöver förstärkas med tre biträden, körkortsdetaljen med en landskanslist och två biträden.

Naturvårdsenheten behöver ytterligare personalresurser om den skall kunna fylla skäliga anspråk på effektivitet. F. n. finns 254 naturvårdsären- den som inte avgjorts. Personalförstärkning fordras med en naturvårds- assistent, en amanuens, en landskanslist och ett biträde.

Utredningsenheten. Personalökning begärs med två biträden.

Länspolischefens expedition. Stockholms län är som länspolischefsområde tveklöst det största och mest arbetsbelastade i landet. Trafikproblemen ilänet är stora och länspolischefen hinner inte med sina uppgifter som operativ chef över länets polisverksamhet och som föredragande i länsstyrelsens administrativa polisärenden. Länsstyrelsen föreslår att expeditionen tillförs en polisintendent.

Civilbefälhavarens kansli. Länsstyrelsen hemställer att en tjänst som kanslist inrättas.

Tillfällig personal. Länsstyrelsen begär att medlen för tillfällig personal ökas med 415 000 kr.

B 1. *Prövningsnämndens kansli.* Arbetsbördan på kansliet ökar auto- matiskt med hänsyn till befolkningsutvecklingen i länet. Länsstyrelsen föreslår att kansliet tilldelas ett biträde.

Kameralsektionen utom prövningsnämndens kansli. Av diariestatistiken för de senaste åren framgår att alla ärendegrupper fortlöpande har ökat varje år. Detsamma gäller icke diarieförda ärendegrupper, t. ex. expeditioner i länsstyrelsens kassa, expedierade postförskott och utbetalningar via anord- ningsbeslut. Länsstyrelsen framhåller särskilt ökningen av antalet gåvo- skatte- och personalärenden. Då sektionen saknar personal för handlägg- ningen av bl. a. inköpsärenden föreslås att en tjänst som intendent inrättas. I övrigt begärs förstärkning med två biträden.

Taxeringssektionen. Deklarationsmaterialet blir genom den starka be- folkningstillväxten alltmer skiftande och svårgranskat. Sektionen har flera år varit underbemannad och många viktiga arbetsuppgifter har måst efter- sättas, bl. a. det betydelsefulla arbetet att vaka över taxeringen i första instans. I fråga om revisionsarbetet är det framför allt den offensiva delen av arbetet som kommer i efterhand när personalen inte räcker till för alla arbetsuppgifter. Länsstyrelsen föreslår att allmänna detaljen tillförs en taxeringsintendent och tre biträden, revisionsdetaljen en länsrevisor, en taxeringsrevisor och tre biträden, taxeringsassistentgruppen två taxerings- assistenter och sju biträden och varuskattekontoret en taxeringsintendent och ett biträde.

Uppbördssektionen. För att handlägga ärenden i fråga om restitution av skatt och för diariearbete m. m. behövs ytterligare två biträden.

Datasektionen. Utöver den personal, som enligt vad länsstyrelsen har inhämtat CFU kommer att föreslå, krävs enligt länsstyrelsens mening en byråinspektör, en assistent och ett biträde.

För länsstyrelsen gemensam personal. Länsstyrelsen beräknar medel för att fast anställa en pressombudsman, en personalkonsulent, två expeditiionsvakter och en telefonist. I fråga om behovet av en pressombudsman anför länsstyrelsen att informationen till allmänheten om länsstyrelsens beslut och åtgärder främst måste ske via rikspressen, som fordrar en intensiv serviceverksamhet från länsstyrelsens sida. Också för att informera personalen om viktigare arbetsuppgifter och beslut behövs en redaktör för månatliga meddelanden till personalen. Yrkandet om en personalkonsulent motiveras av läget på arbetsmarknaden, som kännetecknas av en besvärande brist på arbetskraft. Länsstyrelsen behöver en tjänsteman för samordningsuppgifter med anledning av det rekryteringsbehov och de personalvårdsproblem som länsstyrelsen f. n. har.

Tillfällig personal. Länsstyrelsen begär att medlen för tillfällig personal ökas med 584 000 kr.

C 1. CFU föreslår att vid datakontoret inrättas en tjänst som föreståndare vid bokbinderiexpeditionen och att den biträdespersonal som f. n. är tillfällig anställd tas upp på länsstyrelsens personalplan.

Föredraganden

Den utveckling som har ägt rum under senare tid inom Storstockholmsområdet har inneburit en allt starkare integration inom olika verksamhetsområden. För Stockholm och Stockholms län finns redan gemensam bostadsnämnd, lantbruksnämnd, skolnämnd, skogsvårdsstyrelse och länsarbetsnämnd. För den civila delen av totalförsvarsplanläggningsarbetet på lägre regional nivå har inrättats civilförsvars- och allmänna beredskapssektioner som är gemensamma för överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län. På den kommunala sidan har utvecklingen medfört ett allt fastare samarbete i ett flertal olika samarbetsformer mellan Stockholms stad, å ena, och Stockholms läns landsting eller grupper av primärkommuner eller enstaka sådana i länet, å andra sidan. Staden och landstinget har också fattat principbeslut om samgående den 1 januari 1971 i ett s. k. storlandsting som avses skola ta befattning med frågor av betydelse för regionen, oavsett om dessa hittills har fallit under den sekundär- eller under den primärkommunala kompetensen.

Den utveckling som har ägt rum har sin grund i att Stockholms stad efter hand blivit fullbyggd inom sina gränser och att gränsen mellan staden och länsområdet går fram i ett stort sett sammanhängande bebyggelseområde.

Den statliga länsadministrationen i Stockholms stad och Stockholms län är emellertid fortfarande i väsentliga avseenden uppbyggd med hänsyn till att staden står utanför länsindelningen. För de uppgifter som i länen åligger länsstyrelserna finns i Stockholm överståthållarämbetet. Den verksamhet som i länen utövas av länsmyndigheter eller länsexperter bedrivs i en del fall enligt särskilda och på olika sätt utformade anordningar för staden.

Länsindelningen och länsadministrationen för det område som utgörs av Stockholms stad och Stockholms län har under senare år utretts i olika sammanhang. Sålunda underströk 1959 års länsindelningsutredning behovet av ändring i länsindelningen och framhöll att Stockholms ställning som eget statligt förvaltningsområde medför att en enhetlig bedömning av olika ärenden inom Storstockholm och därmed en gemensam administrativ praxis försvåras. Utredningen pekade också på olägenheterna av länsgränser mellan Stockholm och kringliggande del av Storstockholm vid samhällsplanerande åtgärder och på näringslivets område och räknade därför i sina alternativa förslag till länsbildningar med att Stockholms stad skulle ingå i ett län som omfattade även övriga delar av Storstockholmsområdet.

1961 års storstadsutredning framhöll att Stockholms stads funktionella omfattning blivit vida större än den administrativa. De stora strukturella förändringarna i området, den stora befolkningsökningen i kommunerna omkring Stockholm, den alltmer sammanhängande bebyggelsen i området, trafikförhållandena och behovet av samordnad planering på olika områden motiverade enligt utredningens mening att man på den statliga sidan inte behöll en regional indelning som utvecklingen i viss mån löpt ifrån. I stället borde man anordna en förvaltning som svarade mot områdets behov, utformning och omfattning. Storstadsutredningen, som föreslog inrättande av *en* länsstyrelse och *en* myndighet för länsarbetsnämndsuppgifterna i området, utgick alltså från att en länsindelningsändring som berör Stockholms stad borde ske och beaktade därvid också förhållandena inom den kommunala sektorn. I detta avseende anlade utredningen synpunkter på det önskvärda förbättrade samarbetet som innebar ett förord för ett storlandsting.

Vid remissbehandlingen av storstadsutredningens betänkande tillstyrktes allmänt att ett nytt län bildades, omfattande Stockholms stad och nuvarande Stockholms län och att en länsmyndighet för såväl länsstyrelse- som de regionala arbetsmarknadsuppgifterna inrättades.

En för staden och länet gemensam länsarbetsnämnd har som framgått av vad jag förut anfört sedermera inrättats.

I det sakkunnigförslag som nu har lagts fram redovisas de olägenheter som uppstår om länsindelningen behålls oförändrad efter storlandstingets tillkomst. Härvid skulle den situationen uppkomma att storlandstinget på den statliga sidan kommer att motsvaras av två myndigheter av länsstyrelsetyp, vilket inte kan anses rationellt. Den sakkunnige belyser också olägenheterna av den nuvarande ordningen på länsstyrelsesidan för primärkommunala och

regionala myndigheter och för allmänheten. Mot denna bakgrund föreslår den sakkunnige att staden och länet den 1 januari 1968 skall läggas samman till ett län med en länsstyrelse, som bildas genom att överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län sammanförs. Vidare har den sakkunnige lagt fram förslag till organisation och personalplan för den nya länsstyrelsen och redovisat synpunkter i fråga om vissa övriga länsorgan. Organisationsförslaget har anpassats till länsstyrelsernas organisation med vissa avvikelser som föranleds av det nya länets folkmängd och den nya länsstyrelsens storlek. Samtidigt har förslaget efter samråd med länsförvaltnings-, landskontors- och länsindelningsutredningarna utarbetats så att ett genomförande av deras kommande förslag inte försvåras.

Vid remissbehandling av förslaget har det i denna del allmänt tillstyrkts.

Den tidigare antydda utvecklingen har enligt min mening alltmer markerat behovet av att varje statlig förvaltningsverksamhet får *en* ansvarig myndighet i regionen. Särskilt framträder detta behov i alla frågor som gäller samhällsplanering i dess vidaste bemärkelse. Problem som rör kommunikationer och vägar, översiktlig planering för bebyggelse och fritidsområden, bostadsförsörjning, vatten- och avloppsfrågor m. m. måste lösas utifrån en enhetlig syn och målsättning för hela regionen. Både för samhället och den enskilde måste det vara viktigt att man genom att effektivisera administrationen skapar organisatoriska förutsättningar för att detta skall ske. Även på andra områden, t. ex. skatteförvaltningen, är avsevärda fördelar att vinna på att avskaffa den nuvarande splittringen på olika myndigheter.

Beaktar man denna utveckling och det läge den sålunda lett fram till är det enligt min mening nödvändigt att åstadkomma en enhetlig och integrerad organisation av länsstyrelseförvaltningen. Länsstyrelserna har hand om en ganska vid sektor av den statliga förvaltningen. Genom dem kanaliseras på många områden och i skiftande former den samverkan och samordning mellan statlig och kommunal verksamhet som är av avgörande betydelse för en positiv samhällsutveckling. Det är därför enligt min mening ett vitalt intresse att den region där huvudstadsområdet är beläget blir en enhet i administrativt hänseende. Jag föreslår därför att överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län slås samman till en länsstyrelse för ett län, omfattande Stockholms stad och nuvarande Stockholm län.

Det kan i och för sig ifrågasättas om inte ett län av denna omfattning — folkmängden kommer att uppgå till ca 1 400 000 — blir svårt att administrera och om inte den länsmyndighet som tillskapas blir tungrodd och svårhanterlig. Emellertid har jag bedömt de fördelar för alla berörda intressen — statens, kommunernas, allmänhetens — som uppnås med en sammanläggning som det väsentligaste. Den organisation för den nya länsmyndigheten som jag förordar i det följande är avvägd med särskilt beaktande av länets storlek och arbetsuppgifternas omfattning.

I fråga om *tidpunkten för indelningsändringen* ansåg storstadsutredningen liksom det övervägande flertalet av de remissinstanser som yttrade sig över utredningens förslag att reformen borde anstå till dess länsförvaltnings-, landskontors- och länsindelingsutredningarna hade lagt fram sina förslag så att bedömandena i fråga om länsförvaltningen kunde göras i ett sammanhang för hela landet.

Den sakkunnige har med instämmande av det stora flertalet remissinstanser föreslagit att reformen skall ske redan den 1 januari 1968. Han har därvid framhållit att de reformer i fråga om länsförvaltningen i allmänhet som kan bli följderna av de nyss nämnda tre utredningarnas förslag kan väntas bli genomförda tidigast den 1 januari 1971 och att ett så långt uppskov med frågan för Stockholmsområdets del bör undvikas. De nämnda utredningarna har också bekräftat att genomförandet av deras förslag som väntas bli framlagda under första halvåret 1967 inte försvåras om Stockholms stad och län redan nu läggs samman till ett län med Stockholms läns yttre gränser och om överståthållarämbetet och länsstyrelsen samtidigt slås samman till en länsstyrelse med en organisation av i huvudsak den innebörd som den sakkunnige förordar.

Som jag förut har nämnt arbetar storlandstingskommittén med sikte på att storlandstinget skall inrättas den 1 januari 1971. Denna reform kommer att medföra krav på betydande arbetsinsatser också på det statliga regionala planet. Jag anser i likhet med den sakkunnige och flertalet remissinstanser att den föreslagna länsindelingsändringen och länsstyrelsereformen i området bör genomföras snarast, så att statliga åtgärder och bedömandena i samband med en ev. storlandstingsreform ankommer på endast en myndighet på länsstyrelseplanet. Jag kan således inte biträda den uppfattning som förts fram av några remissinstanser, att reformen i tiden bör läggas så nära storlandstingets tillkomst som möjligt. Oavsett storlandstingsfrågan anser jag dessutom att den allmänna utvecklingen i huvudstadsområdet, där framför allt planeringsfrågorna på en rad viktiga samhällssektorer kräver samlade kraftfulla insatser, gör det nödvändigt att *en* länsstyrelse tillskapas så snart som möjligt. Jag förordar därför att reformen genomförs den 1 januari 1968. Enligt vad jag har inhämtat kommer de organisations- och lokalfrågor som aktualiseras att kunna lösas till nämnda tidpunkt.

I detta sammanhang vill jag också framhålla, att en arbetsgrupp som består av representanter för överståthållarämbetet, länsstyrelsen och statskontoret sedan början av detta år bedriver vissa undersökningar vid överståthållarämbetet och länsstyrelsen och härvid överväger bl. a. frågor om lokaldisposition och vissa kontorsrutiner i syfte att underlätta sammanslagningen. Avsikten är att viss personal som berörs av sammanslagningen skall få utbildning för att trimmas in i sina ändrade uppgifter.

I fråga om det nya *länets utsträckning* anser jag att länsstyrelsen bör ha Stockholms stad och nuvarande Stockholms län i dess helhet som verksamhetsområde.

Den sakkunnige har diskuterat olika alternativ i fråga om *länsnamnet* och stannat för Stockholms stad och län. Han föreslår vidare att den nya länsmyndigheten — som bör organiseras som en länsstyrelse — ges namnet länsstyrelsen i Stockholms stad och län.

Vid remissbehandlingen har skiftande uppfattningar kommit till uttryck i namnfrågan. I likhet med flera av remissinstanserna finner jag det naturligast och mest konsekvent att det nya länet kallas Stockholms län. Stockholm bör vara det nya länets residensstad och den nya myndigheten bör, eftersom den i det följande förutsätts bli organiserad i huvudsak som länsstyrelserna i övrigt, få namnet länsstyrelsen i Stockholms län.

Bl. a. med hänsyn härtill förordar jag att länschefen i detta län liksom i andra län kallas landshövding.

Den sakkunnige har för den nya länsstyrelsen föreslagit en organisation som i stort sett stämmer överens med övriga länsstyrelser. De avvikelser som förordas beror på att det nya länet får ett befolkningsunderlag och därigenom en volym i fråga om arbetsuppgifter som saknar motsvarighet i övriga län. På grund härav föreslås att under länschefen inrättas en tjänst som souschef och att den nya länsstyrelsen får flera avdelningar och sektioner än övriga länsstyrelser.

För min del finner jag det uppenbart att de omfattande uppgifter som kommer att åvila landshövdingen i det stora huvudstadslänet kräver att han har en ställföreträdare som kan avlasta honom framför allt vissa verksamhetsuppgifter. Landshövdingens närmaste man bör kallas länsdirektör.

Den sakkunnige föreslår att länsstyrelsen skall organiseras på sju avdelningar, vilket innebär en ökning med två i förhållande till det sammanlagda antalet avdelningar vid överståthållarämbetet och den nuvarande länsstyrelsen. I fråga om sektionsindelningen innebär förslaget att sektioner med ensartade uppgifter vid de nuvarande båda myndigheterna slås samman men att i några fall — när sektionerna blir för stora — arbetsuppgifter bryts ut och läggs på sektioner, som saknar motsvarighet i nuvarande länsstyrelseorganisation. Remissinstanserna har i allt väsentligt biträtt den sakkunniges organisationsförslag i fråga om avdelnings- och sektionsindelning för det nya verket.

För egen del är jag inte beredd att förordas att antalet avdelningar blir flera än i nuvarande organisation. Jag föreslår alltså att den nya länsstyrelsen organiseras på fem avdelningar. I fråga om sektionsindelningen kan jag i huvudsak biträda den sakkunniges förslag. Det minskade antalet avdelningar föranleder emellertid att sektionerna i vissa fall bör hänföras till andra avdelningar än den sakkunnige föreslagit. Mitt förslag till avdelningsindelning innebär följande.

1. Allmän avdelning med överexekutorssektion, allmän sektion och socialsektion.

2. Planeringsavdelning med väg- och trafiksektion, plan- och byggnads-

sektion, enhet för länsplanering, miljövårdsenhet, civilförsvarssektion, allmän beredskapssektion och militärassistent.

3. Kameral- och uppbördsavdelning med kameral-, personal-, uppbörds- och datasektion.

4. Prövningsnämndsavdelning.

5. Taxeringsavdelning med sex taxeringskontor, två revisionskontor, varuskattekontor, taxeringsassistentgrupp och kupongskattekontor.

6. Länspolischefens expedition.

Organisationen framgår också av en inom kommunikationsdepartementet upprättad organisationsplan, vilken torde som *bilaga 1* få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Planeringsrådet i länet bör i enlighet med den sakkunniges förslag bestå av tolv ledamöter, av vilka Kungl. Maj:t, staden och landstinget utser fyra var.

Organisationsförslaget har byggts upp på grundval av den nuvarande länsstyrelseorganisationen. Så långt möjligt bör också arbetsuppgifterna och handläggningförfarandet anpassas till vad som enligt länsstyrelseinstruktion, normalarbetsordning och diarieplaner gäller för länsstyrelserna.

I likhet med den sakkunnige anser jag att långtgående ändringar i fråga om ärendefördelningen inom nuvarande organisationsram på länsstyrelsesidan bör undvikas innan länsförvaltningsutredningens förslag föreligger.

Det bör ankomma på den nya länsstyrelsen att närmare ta ställning till olika uppkommande frågor rörande arbetsrutiner, fördelningen av beslutanderätt och föredragningssskyldighet, prövningsnämndsarbetet och den inbördes fördelningen av uppgifter mellan taxeringskontoren resp. revisionskontoren m. m. Den förut nämnda arbetsgruppens arbete torde härvidlag komma att lämna ett värdefullt underlag. I detta sammanhang vill jag emellertid understryka den sakkunniges uttalande att möjligheterna att delegera beslutanderätt och föredragningssskyldighet så långt möjligt bör tillvaratas. I fråga om arbetet på taxeringskontoren uttalade chefen för finansdepartementet i prop. 1963: 99 med förslag till vissa organisationsändringar inom överståthållarämbetets skatteavdelning m. m. att det borde undersökas vilka fördelar och nackdelar en funktionell indelning av taxeringsavdelningen innebär. Det bör ankomma på den nya länsstyrelsen att ta ställning till frågan om arbetet på taxerings- och revisionskontoren bör bedrivas efter funktionella eller geografiska grunder.

Avgörande för att den nya organisationen skall fungera effektivt är att lokalfrågorna kan lösas på ett tillfredsställande sätt. Överståthållarämbetet och länsstyrelsen har f. n. sina lokaler splittrade på flera håll i huvudstaden. Efter samråd med byggnadsstyrelsen har den sakkunnige lagt fram förslag om hur lokalfrågan för den nya länsstyrelsen skall lösas temporärt till dess ett nytt landsstatshus i Stockholm kan tas i bruk.

Under departementsbehandlingen av förslaget har lokalfrågorna ägnats

ingående uppmärksamhet. Den tidigare nämnda arbetsgruppen har också särskilt studerat frågor om lokalplanering och lokaldisposition. Planeringen visar att en godtagbar lösning av lokalfrågorna för länsstyrelsen kan uppnås.

För Stockholms stad och överståthållarämbetet gäller f. n. åtskilliga särskilda *författningsbestämmelser* inom länsstyrelsesektorn. Hithörande frågor kartläggs f. n. under medverkan av personal från överståthållarämbetet. Jag avser att föreslå Kungl. Maj:ten att till hösten lägga fram förslag rörande de frågor av författningskaraktär som riksdagen bör ta ställning till och i övrigt vidta erforderliga författningsändringar före den 1 januari 1968.

När det gäller *länsadministrationen i övrigt* har både storstadsutredningen och den sakkunnige funnit det naturligt och följdriktigt att en ny länsstyrelse för nuvarande Stockholms stad och Stockholms län liksom andra länsstyrelser så långt som möjligt för varje verksamhetsområde får *ett* expertorgan eller *en* länsmyndighet att samarbeta med. Ett fortsatt sammanförande av de statliga regionala organen förutsätts också bli till fördel för verksamheten inom deras olika kompetensområden. Den sakkunnige har framhållit som i första hand önskvärt att det inrättas ett länsarkitektkontor och en vägförvaltning med kompetens över hela det nya länet. Han har vidare anfört att motsvarande sammanläggningar bör övervägas i fråga om övriga expertorgan som ännu inte har förts samman. Remissinstanserna har till övervägande delen anslutit sig till vad den sakkunnige har anfört i detta avseende.

Jag delar uppfattningen att varje sektor av den regionala statliga förvaltningen i det nya länet bör motsvaras av *en* länsmyndighet eller *ett* expertorgan. Som jag tidigare nämnt har sammanslagningar också skett bl. a. på skol-, bostads- och arbetsmarknadssidan. Det är enligt min mening angeläget att sådana sammanslagningar övervägs även för övriga statliga regionala verksamheter, främst för sådana som har att ta befattning med frågor i samband med samhällsplaneringen. I första hand syftar jag på den verksamhet som utövas av länsarkitekt och vägförvaltning. I dessa avseenden tillämpas f. n. särskilda anordningar för Stockholms stad i förhållande till vad som gäller för länen.

I gällande instruktioner stadgas att varje län utgör ett länsarkitektdistrikt resp. att i varje län skall finnas en vägförvaltning. Om Stockholm i enlighet med vad jag har föreslagit skall ingå i ett nytt Stockholms län, utvidgas alltså kompetensområdena för länsarkitektkontoret och vägförvaltningen i nuvarande Stockholms län att omfatta också Stockholms stad.

Enligt vad jag inhämtat finns möjligheter att förse länsarkitektkontoret i det nya länet med en organisation som i inledningsskedet svarar mot länets behov.

När det gäller vägförvaltningen är jag däremot inte beredd att nu ta upp frågan om ändring i den bestämmelse i väglagen som innebär att det direkta

inseendet över det bidragsberättigade väg- och gatunätet i Stockholm utövas av central myndighet.

I fråga om de uppgifter som i länen utövas av länsläkare och länsveterinär gäller att motsvarande uppgifter för Stockholms stad utövas av förste stadsläkaren och förste stadsveterinären, som båda är kommunala tjänstemän. Enligt vad jag inhämtat kommer frågan att tillskapa länsläkar- och länsveterinärorganisationer för hela det nybildade länet att övervägas inom social- resp. jordbruksdepartementen.

I fråga om de övriga länsorgan som ännu ej är gemensamma för Stockholms stad och Stockholms län torde frågor om ändring av nuvarande kompetensområden komma att ägnas fortlöpande uppmärksamhet och successivt tas upp till behandling.

Vad härefter angår *personalbehovet* för den nya länsstyrelsen får jag anföra följande.

I en förteckning, som torde fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*, har tagits upp alla tjänster vid den nya länsstyrelsen för vilka medel beräknas för tiden den 1 januari—den 30 juni 1968. I fråga om löneställningen för flertalet av dessa tjänster har avtal träffats mellan statens avtalsverk och berörda personalorganisationer. Avtalet har denna dag överlämnats till riksdagens lönelegation med hemställan om godkännande på riksdagens vägnar.

Tjänsten som landshövding bör placeras i lönegrad Co 6 och länsdirektörs-tjänsten i Co 5. Var och en av de fem avdelningarna bör förestås av en avdelningschef. Härför bör inrättas två tjänster som landssekreterare, två som landskamrerare och en som taxeringsdirektör, alla i Co 3. På var och en av allmänna avdelningen, planeringsavdelningen, kameral- och uppbördsavdelningen samt taxeringsavdelningen bör finnas en ställföreträdare för avdelningschefen. Vidare bör en särskild tjänsteman finnas som på planeringsavdelningen kan samordna och leda civilförsvars- och allmänna beredskapssektionernas arbete. För de nu nämnda arbetsuppgifterna bör inrättas en tjänst som förste taxeringsintendent i Co 2 och fyra som förste länsassessorer i Co 1. Fem förste länsassessorer skall tjänstgöra som domare i prövningsnämnden. Härför bör inrättas fem tjänster i Co 1. Varje taxeringskontor skall förestås av en förste taxeringsintendent och varje revisionskontor av en förste revisionsintendent. Jag föreslår härför åtta tjänster i Co 1.

I övrigt räknar jag medel för tjänster vid den nya länsstyrelsen i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som den sakkunnige lagt fram. Förslaget innebär i stort sett att personalen hos de nuvarande båda myndigheterna läggs samman.

Härutöver tar jag upp medel för ett 20-tal tjänster i syfte att, främst med hänsyn till de stora arbetsökningar som fortlöpande följer med befolkningsökningen i Stockholms län, förstärka organisationen på vissa punk-

ter. Följande tjänster bör sålunda tillföras organisationen, nämligen på allmänna avdelningen en länsassessor, en länsnotarie, en landskanslist och ett biträde, på planeringsavdelningen en länsassessor, en landskanslist, en civilförsvarsinspektör och tre biträden, på kameral- och uppbörsavdelningen en landskanslist och fem biträden och på taxeringsavdelningen en taxeringsinspektör, två taxeringsrevisorer och tre biträden. Den sakkunnige har räknat med i runt tal 1 000 fasta tjänster i den nya organisationen. Mitt förslag tar upp 932 fasta tjänster, vartill kommer de tjänster för den nya naturvårdsenheten, som skall inrättas vid länsstyrelsen enligt förslag som i annat sammanhang har lagts fram av chefen för jordbruksdepartementet.

Vid beräkningen av personalbehovet har jag tagit hänsyn till Kungl. Maj:ts beslut den 3 februari 1967 i fråga om personalorganisationen vid skatteavdelningen fr. o. m. den 1 januari 1967 med anledning av fögderireformen. Detta beslut innebär att taxeringssektionens personal har minskats med 43 tjänstemän, nämligen en byrådirektör, en byråassistent och 41 biträden, att prövningsnämndens kansli tillförts två biträden och att personalen vid skattehusets telefonväxel tagits upp på överståthållarämbetets personalplan. Också den sakkunnige har vid sina beräkningar utgått från att viss minskning av personalen kunde ske på grund av fögderireformen.

I fråga om datakontorens personal har jag — i avvaktan på närmare erfarenheter i fråga om personalbehovet — inte ansett mig kunna godta den sakkunniges förslag att fast anställa ett 90-tal f. n. tillfälligt anställda biträden. Med hänsyn till de rationaliseringsvinster som automatiskt bör kunna vinnas genom den nya organisationen bör antalet tillfälligt anställda kunna minskas. Erfarenheterna får visa när så kan ske. På grund härav beräknar jag medel för tillfällig arbetskraft i huvudsaklig enlighet med den sakkunniges förslag.

Representationsbidrag utgår f. n. årligen med 36 000 kr. till överståthållaren och med 31 000 kr. till landshövdingen i Stockholms län. Med hänsyn till den representation, som kommer att falla på landshövdingen i det nya länet, föreslår jag att bidraget bestäms till 40 000 kr. för år.

Lönekostnaderna för den nya länsstyrelsen för tiden den 1 januari—den 30 juni 1968 beräknar jag till 17 075 000 kr.

Till avlöningar för den nuvarande länsstyrelsen i Stockholms län för tiden den 1 juli—den 31 december 1967 beräknar jag 6 900 000 kr. Jag har därvid räknat upp medlen för tillfällig personal så att erforderliga personalförstärkningar bör kunna tillgodoses genom extraanställningar.

Vad angår *omkostnader* för den nya länsstyrelsen bör beaktas att omkostnader för den nuvarande länsstyrelsen i Stockholms län har beräknats för hela budgetåret 1967/68 under vederbörande anslag i statsverkspropositionen. I detta sammanhang behöver därför endast tas upp medel som motsvarar nuvarande överståthållarämbetets omkostnader för ett halvt år. Vidare bör medel beräknas för kostnader i samband med de lokalbyten, som måste

ske, och för de kostnader som uppstår till följd av att kronofogdemyndigheten i Stockholm måste byta lokaler. Flyttningskostnader inkl. kostnader för teleanordningar och vissa inköp av möbler och maskiner har beräknats till ca 900 000 kr. Totalt beräknar jag nu ifrågavarande omkostnader till 1 900 000 kr.

På förslag av chefen för jordbruksdepartementet har den 3 mars 1967 lagts fram prop. 1967:59 angående naturvårdens organisation m. m. Förslaget innebär bl. a. att länsingenjörskontorens nuvarande uppgifter och länsstyrelsernas planeringsuppgifter inom naturvården förs samman i särskilda enheter i länsstyrelserna. De merkostnader för länsstyrelserna, som förslaget medför, beräknas till 7 160 000 kr. för budgetåret 1967/68.

Samtliga de kostnader som jag här har berört bör för budgetåret 1967/68 av praktiska skäl tas upp under ett särskilt förslagsanslag kallat *Kostnader för länsstyrelsen i Stockholms län m. m.* I enlighet med vad jag anfört beräknar jag anslaget till (17 075 000 + 6 900 000 + 1 900 000 + 7 160 000) 33 035 000 kr. eller avrundat till 33 000 000 kr. Medlen för naturvårdsverksamheten bör av Kungl. Maj:t fördelas på de olika länen för åsyftade ändamål.

Till *Överståthållarämbetet: Avlöningar* beräknar jag för tiden den 1 juli —den 31 december 1967 10 400 000 kr. Jag har härvid beräknat medel för nämnda tid för en tjänst som inspektör i Ae 23 på allmänna beredskapssektionen och för en biträdestjänst på civilförvarssektionen. Dessa sektioner förs oförändrade över till den nya länsstyrelsen. Jag har också räknat medel från budgetårets början för fortsatt utbyggnad av skatteavdelningen enligt de grunder som har beslutats av 1963 års riksdag. Vidare har jag räknat medel för datakontorets utbyggnad enligt CFU:s förslag.

Till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* beräknar jag för tiden den 1 juli —den 31 december 1967 975 000 kr.

Hemställen

Under återopande av vad jag sålunda har anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. besluta att en länsstyrelse organiserad enligt av mig förordade riktlinjer för ett nybildat Stockholms län, omfattande Stockholms stad och nuvarande Stockholms län, skall bildas den 1 januari 1968 genom sammanslagning av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i nuvarande Stockholms län,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att föra upp tjänster på löneplan C på personalförteckningen för länsstyrelserna enligt vad jag förordat,

3. bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela de föreskrifter

Kungl. Maj:ts proposition nr 77 år 1967

och vidta de åtgärder i övrigt som fordras för genomförande av de framlagda förslagen samt meddela nödvändiga övergångsbestämmelser,

4. för budgetåret 1967/68 på driftbudgeten under sjätte huvudtiteln anvisa

a) till *Överståthållarämbetet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 10 400 000 kr.,

b) till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 975 000 kr.,

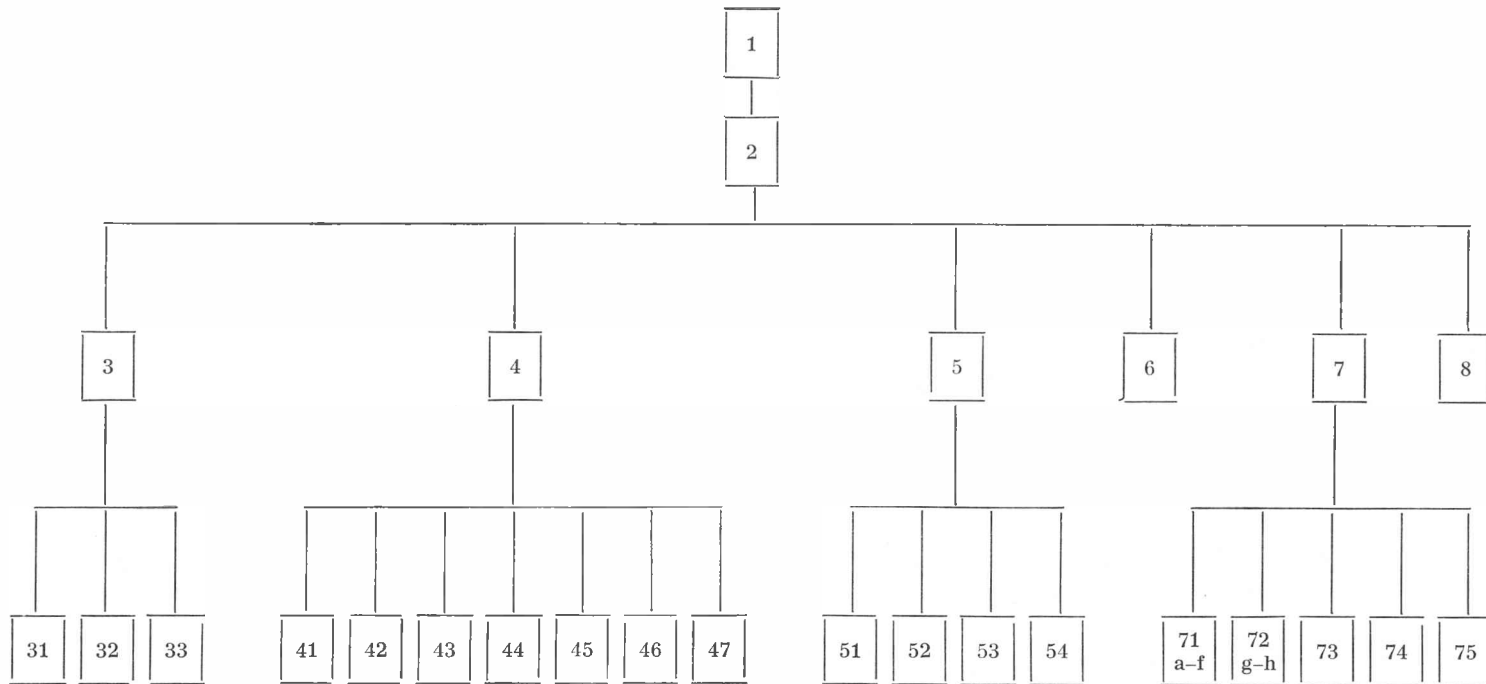
c) till *Kostnader för länsstyrelsen i Stockholms län m. m.* ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Organisationsplan för länsstyrelsen i Stockholms län

Bilaga 1.

1 = landshövding
2 = länsdirektör

3 = allm. avd.

4 = planer.avd.

5 = kameralförvaltningsavd.

6 = prövningsnämndsavd. 8 = länspolisstyrelsen

7 = taxeringsavd.

31 = överexekutorssekt.
32 = allmän sekt.
33 = socialsekt.

41 = väg- och trafiksekt.
42 = plan- och byggnadssekt.
43 = enhet för länsplanering
44 = naturvårdsenhet
45 = civilförsvarssekt.
46 = allmän beredskapssekt.
47 = militärassistent

51 = kameralsekt.
52 = personalsekt.
53 = uppbördssekt.
54 = datasekt.

71 a-f = 6 st. taxer.kont.
72 g-h = 2 st. revisionskont.
73 = varuskattekont.
74 = tax.ass.grupp
75 = kupongskattekont.

Tablå över föreslagna tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län fr. o. m. den
1 januari 1968

1 landshövding	C	6	1 kontorsskrivare	A	13
1 länsdirektör	C	5	2 kansliskrivare	A	11
			6 kontorsbiträde	högst A	9
<i>Allmän avdelning</i>			<i>Socialsektion</i>		
Gemensam personal			1 förste länsassessor		
1 landssekreterare	C	3	1 länsassessor	A	30
1 förste länsassessor	C	1	1 länsassessor	A	28
1 kontorsskrivare	A	13	3 länsassessor	A	26
2 kansliskrivare	A	11	1 länsnotarie	A	18/22
5 kontorsbiträde	högst A	9	2 barnavårdskonsulent	A	23
			1 förste länsassistent	A	23
<i>Överexekutorssektion</i>			1 förste landskanslist	A	19
1 förste länsassessor	B	6	2 landskanslist	A	11/17
1 länsassessor	A	30	1 kontorsskrivare	A	13
1 länsassessor	A	28	1 kansliskrivare	A	11
2 länsassessor	A	26	3 kontorsbiträde	högst A	9
2 förste länsnotarie	A	24			
1 länsnotarie	A	18/22	<i>Planeringsavdelning</i>		
1 förste länsassistent	A	23	Gemensam personal		
1 förste landskanslist	A	19	1 landssekreterare	C	3
1 landskanslist	A	17	2 förste länsassessor	C	1
1 kontorsskrivare	A	13	1 kontorsskrivare	A	13
1 kansliskrivare	A	11			
3 kontorsbiträde	högst A	9	<i>Väg- och trafiksektion</i>		
<i>Allmän sektion</i>			1 förste länsassessor	B	5
1 förste länsassessor	B	7	1 länsassessor	A	28
1 länsassessor	A	30	2 länsassessor	A	26
2 länsassessor	A	28	1 förste länsnotarie	A	24
2 länsassessor	A	26	2 länsnotarie	A	18/22
2 förste länsnotarie	A	24	1 förste landskanslist	A	19
2 länsnotarie	A	18/22	1 kansliskrivare	A	11
1 förste länsassistent	A	23	2 kontorsbiträde	högst A	9
1 länsassistent	A	21			
2 förste landskanslist	A	19	<i>Bilregisterdetalj</i>		
2 landskanslist	A	17	1 förste länsassistent	A	23
2 landskanslist	A	11/17	1 länsassistent	A	21
1 förste kontorsskrivare	A	15	1 landskanslist	A	11/17
3 kontorsskrivare	A	13	3 förste kontorsskrivare	A	15
5 kansliskrivare	A	11	2 kontorsskrivare	A	13
10 kontorsbiträde	högst A	9	17 kansliskrivare	A	11
			40 kontorsbiträde	högst A	9
<i>Passdetalj</i>			<i>Körkortsdetalj</i>		
1 länsassistent	A	21	1 länsassistent	A	21
1 förste landskanslist	A	19	1 förste landskanslist	A	19

1 förste kontorsskrivare	A 15	1 byrådirektör	A 28
2 kontorsskrivare	A 13	1 kansliskrivare	A 11
2 kansliskrivare	A 11	1 kontorsbiträde	högst A 9
7 kontorsbiträde	högst A 9		

Plan- och byggnadssektion

1 förste länsassessor	B 7
1 länsassessor	A 30
2 länsassessor	A 28
1 länsassessor	A 26
1 förste länsnotarie	A 24
1 länsnotarie	A 18/22
1 förste länsassistent	A 23
2 förste landskanslist	A 19
2 landskanslist	A 17
2 landskanslist	A 11/17
1 kontorsskrivare	A 13
2 kansliskrivare	A 11
4 kontorsbiträde	högst A 9

Civilförsvarssektion

1 civilförsvarsdirektör	B 6
1 biträdande civilförsvarsdirektör	A 28
1 förste civilförsvarsingenjör	A 28
1 förste civilförsvarsingenjör	A 26
4 civilförsvarsinspektör	A 23
1 länsassistent	A 21
1 civilförsvarsingenjör	A 21
3 förste landskanslist	A 19
1 förrådsförvaltare	A 19
1 civilförsvarsingenjör	A 19
6 landskanslist	A 17
3 landskanslist	A 11/17
1 kontorsskrivare	A 13
1 förrådsmästare	A 13
4 kansliskrivare	A 11
21 kontorsbiträde	högst A 9

Allmän beredskapssektion

1 länsassessor	A 30
1 inspektör	A 23
3 förste landskanslist	A 19
1 landskanslist	A 17
1 landskanslist	A 11/17
1 kansliskrivare	A 11
4 kontorsbiträde	högst A 9

Enhet för länsplanering

1 planeringsdirektör	B 5
----------------------	-----

Kameral- och uppbördsavdelning
Gemensam personal

1 landskamrerare	C 3
1 förste länsassessor	C 1
1 kontorsskrivare	A 13
4 kontorsbiträde	högst A 9

Kameralsektion

1 förste länsassessor	B 6
1 länsassessor	A 30
1 länsassessor	A 28
1 länsassessor	A 26
1 förste länsnotarie	A 24
1 länsnotarie	A 18/22
1 förste länsassistent	A 23
2 länsassistent	A 21
1 förste landskanslist	A 19
1 landskanslist	A 17
3 landskanslist	A 11/17
2 förste kontorsskrivare	A 15
6 kontorsskrivare	A 13
12 kansliskrivare	A 11
19 kontorsbiträde	högst A 9

Personalsektion

1 avdelningsdirektör	B 5
1 byrådirektör	A 28
2 förste länsassistent	A 23
1 länsassistent	A 21
2 förste landskanslist	A 19
1 landskanslist	A 17
1 landskanslist	A 11/17
1 förste kontorsskrivare	A 15
1 kontorsskrivare	A 13
1 kansliskrivare	A 11
2 kontorsbiträde	högst A 9

Uppbördssektion

1 förste länsassessor	B 6
1 länsassessor	A 28
1 länsnotarie	A 18/22
1 förste länsassistent	A 23
2 länsassistent	A 21
2 förste landskanslist	A 19
2 landskanslist	A 17
2 landskanslist	A 11/17
1 förste kontorsskrivare	A 15

2 kontorsskrivare	A	13
13 kansliskrivare	A	11
19 kontorsbiträde	högst A	9

Data sektion

1 avdelningsdirektör	B	6
1 byrådirektör	A	28
1 byrådirektör	A	26
2 förste byråinspektör	A	23
1 assistent	A	21
1 förste landskanslist	A	19
2 landskanslist	A	17
2 assistent	A	17
2 assistent	A	15
4 assistent	A	13
2 förste kontorsskrivare	A	15
3 kontorsskrivare	A	13
6 kansliskrivare	A	11

För länsstyrelsen gemensam personal

1 förste kontorsskrivare	A	15
3 expeditionsförman	A	13
1 kontorsskrivare	A	13
2 materialförvaltare	A	13
1 förste telefonist	A	13
7 expeditionsförman	A	11
3 förste telefonist	A	11
1 bilförare	högst A	9
21 expeditionsvakt	högst A	9
1 portvakt	högst A	9
16 telefonist	högst A	9

Prövningsnämndsavdelning

1 landskamrerare	C	3
5 förste länsassessor	C	1
1 förste länsassessor	B	6
3 länsassessor	A	28
4 länsassessor	A	26
2 förste länsnotarie	A	24
1 länsnotarie	A	18/22
1 förste länsassistent	A	23
1 länsassistent	A	21
3 förste landskanslist	A	19
3 landskanslist	A	17
7 landskanslist	A	11/17
2 förste kontorsskrivare	A	15
5 kontorsskrivare	A	13
13 kansliskrivare	A	11
24 kontorsbiträde	högst A	9

Taxeringsavdelning

Gemensam personal

1 taxeringsdirektör	C	3
1 förste taxeringsintendent	C	2
1 taxeringsintendent	B	5
1 förste länsassistent	A	23
1 landskanslist	A	17
2 landskanslist	A	11/17
1 kontorsskrivare	A	13
4 kontorsbiträde	högst A	9

Taxeringskontor

6 förste taxeringsintendent	C	1
6 taxeringsintendent	B	5
12 bitr. taxeringsintendent	A	28
6 bitr. taxeringsintendent	A	26
6 förste taxeringsinspektör	A	24
6 länsnotarie	A	18/22
6 länsassistent	A	21
6 förste landskanslist	A	19
6 förste kontorsskrivare	A	15
6 kansliskrivare	A	11
18 kontorsbiträde	högst A	9

Revisionskontor

2 förste revisionsintendent	C	1
4 revisionsintendent	B	5
2 länsrevisor	A	30
12 länsrevisor	A	28
17 bitr. länsrevisor	A	26
14 förste taxeringsrevisor	A	24
9 taxeringsrevisor	A	18/22
2 länsassistent	A	21
10 förste landskanslist	A	19
7 landskanslist	A	17
9 landskanslist	A	11/17
2 förste kontorsskrivare	A	15
2 kontorsskrivare	A	13
8 kansliskrivare	A	11
13 kontorsbiträde	högst A	9

Varuskattekontor

1 taxeringsintendent	B	7
1 bitr. taxeringsintendent	A	28
1 länsassistent	A	21
2 förste landskanslist	A	19
4 landskanslist	A	17
3 landskanslist	A	11/17
6 kontorsskrivare	A	13
6 kansliskrivare	A	11
12 kontorsbiträde	högst A	9

Taxeringsassistentgrupper

1 förste taxeringsassistent	...	A	23
17 förste taxeringsassistent	...	A	21
44 taxeringsassistent	A	19
6 kontorsskrivare	A	13
16 kansliskrivare	A	11
26 kontorsbiträde högst	A	9

Kupongskattekontor

1 byrådirektör	A	28
----------------	-------	---	----

1 kontorsskrivare	A	13
1 kansliskrivare	A	11
12 kontorsbiträde/kontorist		
högst	A	9

Länspolischefens expedition

1 länspolischef	C	1
1 bitr. länspolischef	B	5
1 kansliskrivare	A	11
1 kontorsbiträde högst	A	9